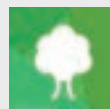

Eriaruanne

**Kalandusfondist
vesiviljelusele eraldatud
toetuse mõjus**EUROOPA
KONTROLLIKODA

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel +352 4398-1

E-post: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2014

ISBN 978-92-872-0643-5
doi:10.2865/28466

© Euroopa Liit, 2014
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Luxembourg

Eriaruanne**Kalandusfondist
vesiviljelusele eraldatud
toetuse mõjus**

(vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõike 4
teisele lõigule)

Punktid

Sõnastik ja lühendid

I–IX **Kokkuvõte**

1–14 **Sissejuhatus**

1–5 **Vesiviljelus Euroopa Liidus**

6–14 **ELi vesiviljeluspoliitika**

6 Vesiviljelus ja ühine kalanduspoliitika

7–8 Komisjoni vesiviljelusstrateegia

9–14 Euroopa Kalandusfond

15–17 **Auditi ulatus ja lähenemisviis**

18–69 **Tähelepanekud**

18–36 **ELi tasandil ei ole vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid otstarbekalt kavandatud ega nende üle järelevalvet tehtud**

18–19 Ühine kalanduspoliitika ja EKF ei sisaldanud piisavalt üksikasjalikku teavet säästvat vesiviljelust toetavate meetmete kohta

20–22 Komisjon vaatas läbi riiklikud strateegiakavad ja rakenduskavad, kuid see ei taganud süstemaatiliselt seda, et kavad oleksid olnud suunatud vesiviljeluspoliitika mõjususe maksimeerimisele

23–25 Komisjon ei andnud terviklikke suuniseid vesiviljelusalaste keskkonnaküsimuste kohta

26–30 Komisjon ei taganud vesiviljeluspoliitika eesmärkide saavutamist käsitlevate andmete usaldusväärsust

31–34 Komisjon tegi vähe asjakohaseid auditeid ja hindamisi ning järelevalve oli piiratud

35–36 Avaliku sektori vahenditest rahastatud innovaatiliste ja teadusprojektide tulemusi ei kasutatud täiel määral ära

37–54 **Liikmesriigid ei ole vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid otstarbekalt kavandanud ega rakendanud**

37–38 Auditeeritud liikmesriikides puudusid vesiviljelust toetavad algatused

39–40 Ruumilise planeerimise ja lubade väljastamise menetlused olid puudulikud

- 41-42 **Finants- ja majanduskriisi mõju vesiviljelussektorile on olnud märgatav**
- 43-45 **Riiklikes strateegiakavades ei esitatud vesiviljelusele selgeid eesmärke**
- 46-48 **Rakenduskavades esines puudusi**
- 49-52 **Liikmesriigid ei võtnud piisavalt arvesse keskkonna- ja tervishoiupoliitikat**
- 53-54 **Mõne liikmesriigi puhul esines tulemustest aruandmisel olulisi ebatäpsusi**
- 55-69 **EKFi vesiviljeluse säästvat arengut toetavad meetmed ei ole siiani andnud kuludele vastavat tulu**
- 55-56 **ELi tasandi üldeesmärke ei täidetud**
- 57-58 **Liikmesriigi tasandi eesmärke ei täidetud**
- 59-69 **Märkimisväärne arv auditeeritud projekte ei andnud kulutõhusat panust eesmärkide saavutamisse**
- 60-64 **Toetus säästvale arengule oli piiratud ning halvasti suunatud**
- 65-66 **Eeldatud projektitulemusi ei saavutatud või neid ei kontrollitud**
- 67-69 **Kuludele vastavat tulu ei ole siiani saadud**

- 70-71 **Uus ühine kalanduspoliitika ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF) (alates aastast 2014)**

- 72-78 **Järeldused ja soovitused**
  - I lisa. Vesiviljelussektori käive ja EKFi toetus**
  - II lisa. Auditeeritud projektide valim**
  - III lisa. Auditeeritud projektide tulemused**

Komisjoni vastus

EKF: Euroopa Kalandusfond

EMAS: ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem on Euroopa Komisjoni poolt ettevõtetele ja teistele organisatsioonidele loodud haldusvahend, mille abil keskkonnavalaseid tulemusi hinnata, nende kohta aru anda ning tulemusi parandada (<http://ec.europa.eu/environment/emas/>).

EMKF: Euroopa Merendus- ja Kalandusfond

FAO: ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon

Kala: käesoleva aruande raames hõlmab mõiste kalu, koorikloomi ja molluskeid.

LIFE: keskkonna rahastamisvahend (*L'Instrument Financier pour l'Environnement*)

Läheneemiseesmärk: piirkondlik arengueesmärk ELi piirkondadele, mille sisemajanduse koguprodukt elaniku kohta on alla 75% ELi keskmisest.

Rannikuala tervikmajandamine: eesmärgiks on koordineerida rannikualadel eri poliitikasuundade rakendamist (nagu vesiviljelus, turism ja tuuleenergia), et aidata kaasa rannikualade säästvatele arengule.

Ruumiline planeerimine ja eelkõige mereala ruumiline planeerimine on avalik protsess, mille käigus analüüsitakse ja kavandatakse inimtegevuse ruumilist ja ajalist jaotuvust merealadel, et saavutada majanduslikke, keskkonnavalaseid ja sotsiaalseid eesmärke. Ruumilisel planeerimisel on tähtis roll asukoha leidmisel iga majandustegevuse (sh ka vesiviljeluse) jaoks, andes investoritele kindlustunde, mis aitab vältida konflikte ning leida meetmete ja keskkonna vahelist sünergiat, pidades lõppeesmärgina silmas säästvat arengut.

STECF: kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee

Tühimõju: olukord, kus subsideeritud projekti oleks rakendatud osaliselt või täielikult ka toetust saamata.

Vesiviljelus: veeorganismide kasvatamine ja viljelemine võtete abil, mis on välja töötatud kõnealuste organismide tootmiseks suuremas ulatuses, kui looduslik keskkond seda võimaldab; organismid jäävad füüsilise või juriidilise isiku omandisse kogu kasvatuse- või viljelusetapi jooksul kuni saagi kogumiseni, viimane kaasa arvatud.

ÜKP: ühine kalanduspoliitika. Aruanne käsitleb ühist kalanduspoliitikat kuni 2013. aastani.

I

Igal aastal toodetakse ELi vesiviljelussektoris ligi 1,3 miljonit tonni kala ning sektori käive on 4 miljardit eurot. Ühise kalanduspoliitika ja selle rahastamisvahendi, Euroopa Kalandusfondi (EKF), üks eesmärke perioodil kuni 2013. aastani oli soodustada vesiviljeluse säästvat arengut. Selleks eraldas EKF 2013. aasta mai seisuga 400 miljonit eurot, et rahastada meetmeid tootlikuks investeerimiseks vesiviljelusse ning keskkonna- ja tervishoiumeetmeid.

II

Kontrollikoda kontrollis, kas EKFi meetmed olid otstarbekalt kavandatud ja rakendatud ning kas need andsid kuludele vastavat tulu. Kontrolli raames auditeeriti komisjoni ja liikmesriikide toetusmeetmete ning liikmesriikide projektide kavandamist ja rakendamist.

III

Kokkuvõttes leidis kontrollikoda, et EKF ei toetanud mõjusalt vesiviljeluse säästlikku arengut.

IV

Kontrollikoda leidis, et ELi tasandil ei ole vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid otstarbekalt kavandatud ega nende üle järelevalvet tehtud. Ühine kalanduspoliitika ja EKF ei esitanud piisavalt selget raamistikku vesiviljeluse arendamiseks perioodil kuni aastani 2013. Keskkonnasäästlikkuse suuniste osas leidis kontrollikoda, et Natura 2000 puhul olid esitatud suunised piisavad, kuid veepoliitika raamdirektiivi, merestrategia raamdirektiivi ja keskkonnamõju hindamise direktiiviga seotud küsimuste puhul mitte. Seetõttu võtsid liikmesriigid ka vähe meetmeid selle olulise küsimusega tegelemiseks. ELi eri allikatest pärinevad vesiviljelusalased andmed ei olnud piisavalt võrreldavad, mistõttu on vesiviljelusmeetmete tulemusi keeruline hinnata. EKFi järelevalvekomiteede osa vesiviljeluse järelevalves oli vähene, haldusteave puudulik ning riiklikest vahenditest rahastatud asjaomaste teadusprojektide tulemusi ei kasutatud täiel määral.

V

Liikmesriikide tasandil ei ole vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid otstarbekalt kavandatud ega rakendatud. Liikmesriikide strateegiakavad ja rakenduskavad ei olnud piisavalt selge alus toetuste eraldamiseks vesiviljelusele ning sektoril puudus terviklik strateegia. Asjakohase ruumilise planeerimise puudumine koos keerukate lubade väljastamise menetlustega pidurdasid säästvat arengut. Samuti esines mitme iga-aastase rakendamisarunde toodanguandmetes olulisi ebatäpsusi ja metoodikaalaseid puudusi.

VI

Kontrollikoda leidis, et vesiviljelussektori majanduskasvu peamised eesmärgid ei ole siiani täidetud ning olukord sektoris on olnud aastaid muutumatu. Vähe-malt peamistes vesiviljelusega tegelevates liikmesriikides mõjutas olukorda märgatavalt finants- ja majanduskriis, Kontrollikoda leidis ka, et külastatud liikmesriikides auditeeritud projektid olid sageli halvasti valitud. Kui mõni erand välja arvata, ei saavutanud auditeeritud projektid eeldatud tulemusi ja kuludele vastavat tulu, ning nende panus majanduskasvu ja tööhõive suurendamisse oli vähene.

VII

Kokkuvõttes oli perioodil kuni 2013. aastani ELi ja liikmesriikide tasandi raamistik ebapiisav vesiviljeluse säästva arengu alaste ELi eesmärkide elluviimiseks ning võetud meetmed ei olnud küllaldaselt tulemuslikud.

VIII

Seetõttu soovib kontrollikoda komisjonil vesiviljelust toetavate meetmete rakendamisel uue Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi raames võtta järgmisi meetmeid:

- a) liikmesriikide rakenduskavade heakskiitmisel kaaluda, kas vesiviljeluse säästva arengu eesmärgid on realistlikud ja asjakohased ning kas toetus eraldatakse meetmetele, mis on tõenäoliselt suunatud nende eesmärkide saavutamisele;

- b) koostada suunised asjaomaste keskkonnateguritega arvestamiseks avaliku sektori toetuse määramisel;
- c) vajaduse korral tagada, et liikmesriikide rakenduskavad kiidetakse heaks ainult juhul, kui on koostatud asjakohane vesiviljelussektori arendamise riiklik strateegia;
- d) julgustada liikmesriike kasutama asjakohast ruumilist planeerimist ja lihtsustada lubade andmise menetlusi ning haldusmeetmeid, et toetada vesiviljelussektori arengut;
- e) parandada eri allikatest kogutud vesiviljelusalaste statistiliste andmete võrreldavust, et tagada andmete täpsus ja täielikkus.

IX

Liikmesriikidel soovitab kontrollikoda vesiviljelust toetavate meetmete rakendamisel uue Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi raames teha järgmist:

- a) valmistada ette ja kohaldada terviklik riiklik strateegia vesiviljelussektori arendamiseks;
- b) kasutada asjakohast ruumilist planeerimist ja lihtsustada lubade andmise menetlusi ning haldusmeetmeid, et toetada vesiviljelussektori arengut;
- c) tagada, et avaliku sektori toetus suunatakse projektidele, mis aitavad kõige paremini kaasa vesiviljelussektori säästvate arengule ning annavad kuludele vastava tulu;
- d) teha projektitulemuste üle põhjalikumat järelvalvet ja määrata nende mõõtmiseks asjakohased näitajad.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

Vesiviljelus Euroopa Liidus

01

Vesiviljelus on veeorganismide kasvatamine ja viljelemine võtete abil, mis on välja töötatud kõnealuste organismide tootmiseks suuremas ulatuses, kui looduslik keskkond seda võimaldab; organismid jäävad füüsilise või juriidilise isiku vara hulka kogu kasvatuse- või viljelusetapi jooksul kuni saagi kogumiseni, viimane kaasa arvatud¹.

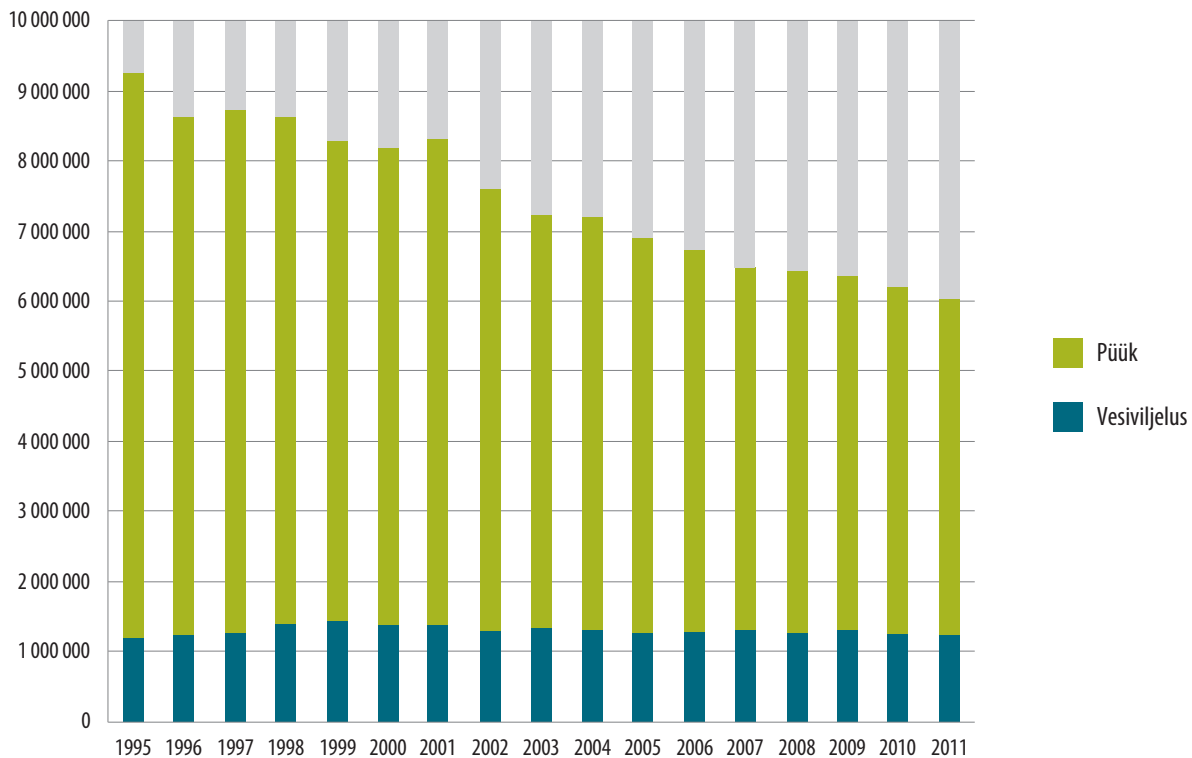
02

Vesiviljelus on üks kalatootmise osa², teine osa on loodusliku kala püük. Kõige värskeamad saadaolevad andmed on 2011. aasta kohta ning sel aastal püüti ELis 6 miljonit tonni kala, millest 1,3 tonni pärines vesiviljelusest. Nagu näidatud **joonisel 1**, on ELi iga-aastane kalatoodang mitme aasta jooksul aina vähenenud, mille põhjuseks on kalapüügi vähenemine ja seisak vesiviljelussektoris. 65% ELis tarbitud kalast on imporditud.

- 1 Nõukogu määruse (EÜ) nr 1198/2006, 27. juuli 2006, Euroopa Kalandusfondi kohta, artikli 3 lõige d (ELT L 223, 15.8.2006, lk 1).
- 2 Käesoleva aruande raames hõlmab mõiste „kalatootmine“ kalade, koorikloomade ja molluskite tootmist.

Joonis 1

Euroopa Liidu kalatoodang (tonnides)

Allikas: Eurostat.

03

Kalad moodustavad kolm neljandikku ELi vesiviljelustoodangu rahalisest mahust³. Sektor annab tööd ligi 80 000 inimesele ning selle aastakäive on 4 miljardit eurot⁴. Euroopas on tarbijate suhtumine kasvatatud kaladesse riigiti erinev, paljud tarbijad eelistavad püütud looduslikku kala, mida müüakse turul kõrgema hinnaga.

04

Kuigi ELis kasvatatakse paljusid kalaliike, moodustavad vesiviljelustoodangu põhiosa mõned üksikud liigid. Kalakasvatusega tegelevad peamised riigid on Prantsusmaa, Ühendkuningriik, Kreeka, Hispaania ja Itaalia, mis koos moodustavad 77% sektori käibest (vt **tabel 1**).

05

Kuigi ELi vesiviljeluse alal valitseb seisak, on maailma vesiviljelustoodang mitme aasta kestel olnud tõusuteel. Ajavahemikul 2000–2011 suurenes toodang maailmas pea kaks korda, 32 miljonilt tonnilt 63 miljoni tonnini (vt **joonis 2**), millest pea 90% toodeti Aasias. Vesiviljelus annab juba 40% inimtoiduks ettenähtud kalatoodetest⁵.

- 3 „Maailma kalanduse ja akvakultuuri olukord“, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, Rooma 2012.
- 4 Euroopa Komisjoni teadusuuringute ühiskeskus, *The economic performance of the EU Aquaculture Sector* (STECF 13-29), Brüssel, 2013 (2011. aasta andmed).
- 5 FAO, *Global Aquaculture Production Statistics*, 2011 (<ftp://ftp.fao.org/fi/news/GlobalAquacultureProductionStatistics2011.pdf>).

Tabel 1 Peamised vesiviljelustoodangut andvad liikmesriigid ja viljeldatavad liigid

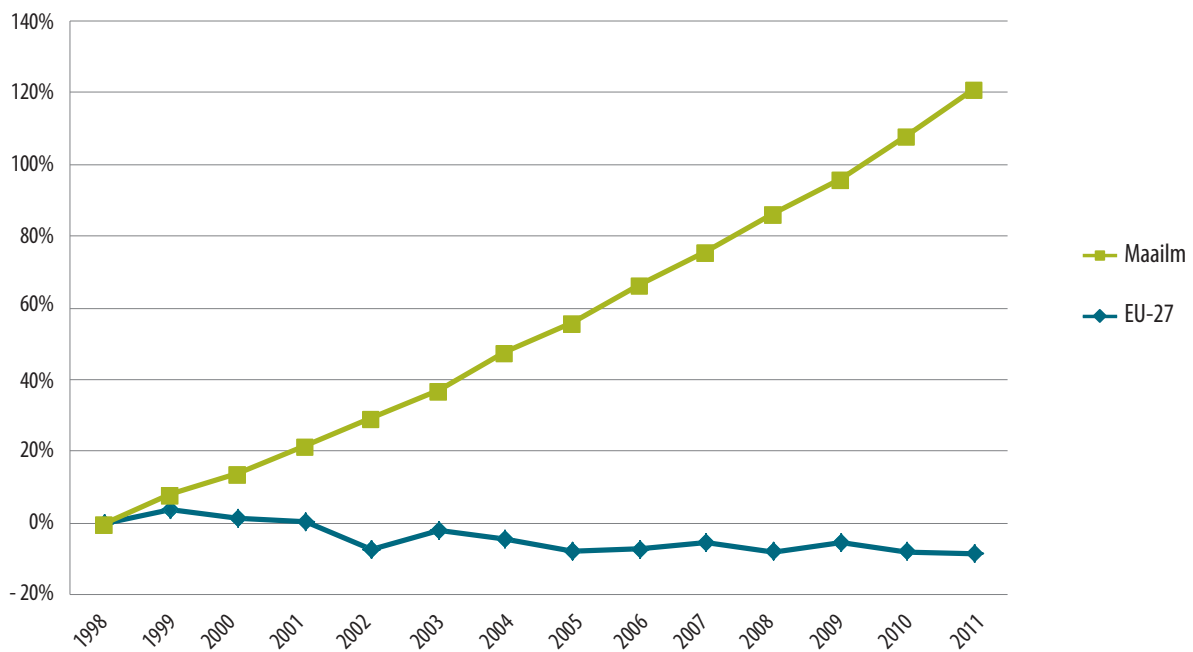
Käive (miljonites eurodes) 2011										
Liikmesriik		Kokku	Merikoger ja huntahven	Löhe	Forell	Austrid	Rannakarbid	Kaunkarbid	Karpkala	Muud liigid
Prantsusmaa	22%	898	35	0	120	502	164	0	5	72
Ühendkuningriik	18%	740	2	678	35	1	21	0	1	2
Kreeka	13%	523	485	0	4	0	9	0	0	25
Hispaania	12%	501	199	0	51	2	102	14	1	132
Itaalia	11%	423	61	0	140	0	40	106	3	73
Kokku	77%	3085	782	678	350	505	336	120	10	304
Muud liikmesriigid	23%	933	65	80	265	38	90	27	134	234
EL kokku		4018	847	758	615	543	426	147	144	538
			21%	19%	15%	14%	11%	4%	4%	13%

Allikas: Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne „The economic performance of the EU aquaculture sector“ (STECF 13-29), 2013.

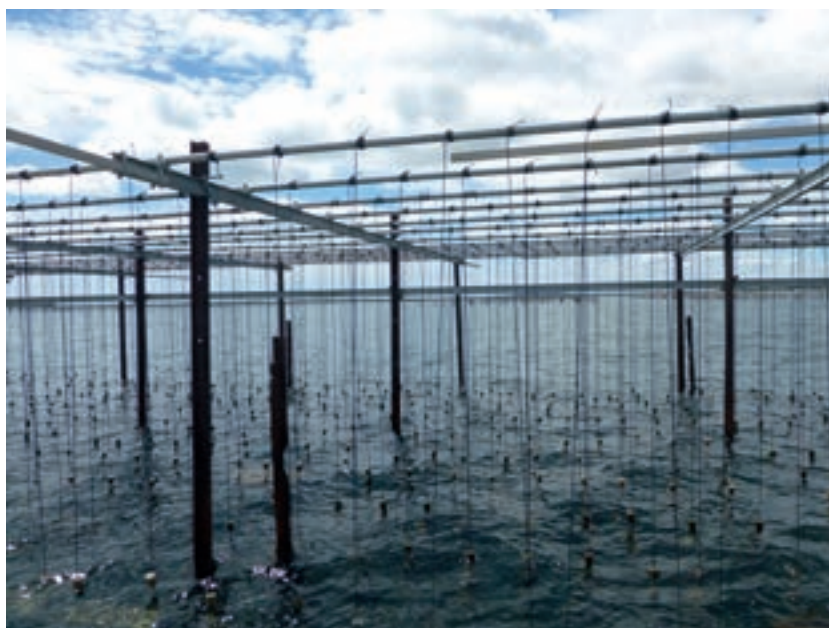
Joonis 2

Ülemaailmne suund vesiviljelustoodangus

ELi ja muu maailma vesiviljelustoodangu võrdlus (1998 = 100%)

Allikas: Eurostat (EU-27); FAO (maailm).

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

ELi vesiviljeluspoliitika

Vesiviljelus ja ühine kalanduspoliitika

06

Nõukogu määruses nr 2371/2002⁶ esitatakse ühise kalanduspoliitika eesmärgid perioodiks 2002–2013. Ühise kalanduspoliitika peamine eesmärk, mis kehtib ka vesiviljeluse kohta, on esitatud määruse artiklis 2. Selleks on „tagada vee-elusressursside kasutamine säästvates majandus-, keskkonna- ja sotsiaalsetes tingimustes“.

Komisjoni vesiviljelusstrateegia

07

Septembris 2002 avaldas komisjon Euroopa vesiviljeluse säästva arengu strateegia⁷. Strateegial oli kolm peamist eesmärki:

- pikaajalise tööhõive ja säästva majanduskasvu loomine;
- tarbijatele hea toodete kättesaadavuse tagamine ning loomade tervise ja heaolu kõrgete standardite edendamine;
- majandussektori keskkonnasäästlikkuse tagamine.

08

2009. aastal tunnistas komisjon⁸, et ELi vesiviljelustoodangu vallas valitseb 2002. aastast alates seisak, samas kui mujal maailmas on olukord vastupidine – kasvutempo on suur; mistõttu tuleb tegutseda, et parandada konkurentsivõimet ning edendada säästvat majanduskasvu ja juhtimist. Komisjon vaatas oma strateegia uuesti läbi, kuid uued eesmärgid olid sarnased 2002. aasta omadega:

- edendada majanduslikku elujõulisust.
- tagada toiduga kindlustatus ning loomade tervishoid ja heaolu.
- tegelda vesiviljeluse keskkonnamõjudega.

Euroopa Kalandusfond

09

Euroopa Kalandusfond (EKF)⁹ oli ühise kalanduspoliitika rahastamisvahend perioodil 2007–2013. EKFi on viis prioriteetset suunda ning selle eelarve on kokku 4,3 miljardit eurot. Iga suund hõlmab mitut meetet. EKFi vahendeid eraldati järgnevalt:

1. prioriteetne suund: ühenduse laevastiku kohandamine (1,2 miljardit eurot);
2. prioriteetne suund: vesiviljelus, siseveekalapüük, toodete töötlemine ja turustamine (1,2 miljardit eurot);
3. prioriteetne suund: ühist huvi pakkuvad meetmed (1,1 miljardit eurot);
4. prioriteetne suund: püügi- piirkondade säästev areng (0,6 miljardit eurot);
5. prioriteetne suund: tehniline abi (0,2 miljardit eurot).

- 6 Nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2371/2002 ühisele kalanduspoliitikale vastava kalavarude kaitse ja säästva kasutamise kohta (EÜT L 358, 31.12.2002, lk 59).
- 7 KOM(2002) 511 (lõplik), 19. september 2002.
- 8 KOM(2009) 162 (lõplik), 8. aprill 2009.
- 9 Määrus (EÜ) nr 1198/2006. EKF asendas Kalanduse Arendusrahastu (FIFG).

10

Seega puudub konkreetset vesiviljelusele mõeldud suund. 2. ja 3. suuna raames eraldati siiski vahendeid ka vesiviljelusele ning 2. suuna vesiviljelusmeetme (meede 2.1) eesmärk oli konkreetset selle sektori majandusliku, keskkonnavalase ja sotsiaalse jätkusuutlikkuse arendamine, ning seda sai kasutada ka konkurentsivõime toetuseks. **Ilisas** on näidatud 2. suuna kavandatud kulutused ning EKFi assigneeringud (438 miljonit eurot) meetme 2.1 (vesiviljelus) 5826 projektile (seisuga mai 2013). Arvud põhinevad liikmesriikide poolt komisjonile edastatud andmetel.

11

EKFi maksimaalne toetus heakskiidetud projektile oli 75% kogu avaliku sektori vahenditest lähenemipiirkondades¹⁰ ning 50% muudes piirkondades. ELi vahenditele tuli seega lisada liikmesriikide muud avaliku sektori vahendid. Avaliku sektori (EL ja liikmesriigid) toetus asjaomaste sektorite mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetele võis olla kuni 60% lähene-miseesmärgiga hõlmatud piirkondade investeerimiskuludest ning 40% lähene-miseesmärgiga hõlmamata piirkondade investeerimiskuludest¹¹.

12

Vesiviljelusmeetmete raames eraldati EKFi toetust järgmistele tegevustele¹²:

- a) meetmed tootlikuks investeerimiseks vesiviljelusse;
- b) veekeskkonnameetmed;
- c) rahvatervise meetmed;
- d) loomatervishoiu meetmed;

13

EKFi puhul tervikuna olid suundade ja meetmete prioriteedid määratletud liikmesriikide strateegiakavades pärast dialoogi ja konsulteerimist komisjoni-ga. Seejärel esitasid liikmesriigid strateegiakavadel põhinevad riiklikud rakenduskavad komisjonile, et see saaks neid hinnata ja teha otsuse kavade heakskiitmise kohta. Iga rakendus-kava jaoks luuakse järelevalvekomitee, kes kontrollib rakenduskava elluviimist.

14

EKFi rakendusmäärus nõuab liikmesriikidelt 2. suuna raames toetatud vesiviljeluse kohta ka järgneva statisti-ka esitamist:

- vesiviljeluse, töötlemise ja sise-veekalanduse läbi toodetud tonnide arv;
- keskkonnasõbralikku tootmist hõlmavate projektide osakaal (negatiivsete mõjude vähenda-mine või positiivsete mõjude suurendamine);
- käibe suurenemine (miljonites eurodes).

10 Piirkonnad, mille SKP inimese kohta on alla 75% ELi keskmisest.

11 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 II lisa.

12 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikkel 28.

15

Auditiga otsiti vastust järgmisele küsimusele: *kas Euroopa Kalandusfond toetas mõjusalt vesiviljeluse säästvat arengut?* Selleks käsitleti vesiviljelust toetavate ELi meetmete kavandamise ja rakendamise ning avaliku sektori rahastamise tulemusi puudutavaid alaküsimusi:

- a) *kas EKFi vesiviljeluse säästvat arengut toetavad meetmed on ELi tasandil otstarbekalt kavandatud ja nende üle on järelevalvet tehtud?* Sellele küsimusele vastamiseks uuris kontrollikoda, kuidas olid meetmed kavandatud ning milline oli komisjoni roll nende elluviimisel;
- b) *kas liikmesriigid on EKFi vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid otstarbekalt kavandanud ja rakendanud?* Sellele küsimusele vastamiseks uuris kontrollikoda liikmesriikide strateegiakavasid, rakenduskavasid ning nendega seotud küsimusi (sh ruumiline planeerimine ja lubade taotlemine), ning seda, kuidas meetmeid rakendati;
- c) *kas EKFi meetmetega saavutati kuludele vastav tulu ning kas need toetasid vesiviljeluse säästvat arengut?* Sellele küsimusele vastamiseks uuris kontrollikoda, kas üldeesmärgid olid saavutatud, analüüsis valitud projektide panust säästva arengu edendamisel ning seda, kuidas projektid olid suunatud, võttes arvesse majanduskasvu, tööhõivet ja reaalseid tulemusi, ning vaatas läbi tõendid kuludele vastava tulu kohta.

16

Auditis keskenduti aastatel 2007–2011 rahastatud projektidele. Audit viidi läbi komisjoni asjaomastes talitustes ning kuues liikmesriigis (Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Poola, Portugal ja Rumeenia), mis andsid üle 50% ELi vesiviljelustoodangust ning said ka üle 50% EKFi eelarvetoetusest (vt *II lisa*).

17

Liikmesriikides vaadati läbi 60 projekti- ja seotud dokumendid (vt *II lisa*) ning 31 projekti nendest külastati ka kohapeal. Kontrolliti projektide valikumenetlusi ja tegelikke projektitulemusi ning võrreldi neid EKFi eesmärkidega. Eelkõige pöörati tähelepanu liikmesriikide menetlustele, et tagada kuludele vastav tulu avaliku sektori vahendite kasutamisel ning vesiviljeluse säästev areng.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

ELi tasandil ei ole vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid alati otstarbekalt kavandatud ega nende üle järelevalvet tehtud

Ühine kalanduspoliitika ja EKF ei sisaldanud piisavalt üksikasjalikku teavet säästvat vesiviljelust toetavate meetmete kohta

18

Aluslepingust tulenevalt on ELil kalanduspoliitika alal ainupädevus, konkreetselt vesiviljeluse alal aga mitte. Sellegipoolest on üks ühise kalanduspoliitika eesmärgi pakkuda vesiviljelust toetavaid ühtseid meetmeid¹³. EKFi eesmärk oli „ühise kalanduspoliitika toetamine, tagamaks vee-elusressurside sellise kasutamise ja vesiviljeluse toetamise, mis kindlustab majandusliku, keskkonna ja sotsiaalse säästvusena“¹⁴. EKFi 2. prioriteetse suuna raames rahastati vesiviljelust, sisevete kalapüüki ning kalandus- ja vesiviljelustoodete töötlemist ja turustamist.

19

Ühist kalanduspoliitikat ja EKFi käsitlevad määrused ei sisaldanud üksikasju ühtsete vesiviljelusmeetmete kohta. Eelkõige ei olnud vesiviljeluse kõrgtasemelised eesmärgid esitatud konkreetsete meetmete kaudu, liikmesriigid ei pidanud koostama konkreetset plaani, milles kirjeldatakse, kuidas kõige paremini kasutada olemasolevaid vahendeid vesiviljeluse säästva arengu edendamiseks, ning puudus range järelevalve- ja hindamisraamistik koos ühiste näitajatega edusammude ja tulemuste mõõtmiseks.

Nii mainitud määrustes kui ka allpool käsitletud riiklikes strateegiakavades ja rakenduskavades (vt punktid 43–48) puudus piisavalt selge raamistik vesiviljeluse säästvaks arenguks perioodil kuni 2013. aastani.

Komisjon vaatas läbi riiklikud strateegiakavad ja rakenduskavad, kuid see ei taganud süstemaatiliselt seda, et kavad oleksid olnud suunatud vesiviljeluspoliitika mõjususe maksimeerimisele

20

Riiklikud strateegiakavad hõlmavad kogu kalandussektorit ning sisaldavad ühise kalanduspoliitika kõikide aspektide, kaasa arvatud prioriteetide ja eesmärkide, kokkuvõtlikku kirjeldust. Riiklikud strateegiakavad peavad, kui see on liikmesriigi puhul asjakohane, sisaldama eesmärgi ja hinnangut vajalike avaliku sektori vahendite kohta, pidades silmas vesiviljelussektori säästva arengu strateegiat¹⁵. Komisjon pidi hindama¹⁶ liikmesriikide rakenduskavade ettepanekuid, et teha kindlaks, kas need olid riiklike strateegiakavade ning EKFi nõuetega kooskõlas, sh ka vesiviljeluse osas.

21

Kontrollikoda leidis, et komisjon viis läbi põhjaliku hindamise rakenduskavade ja riiklike strateegiakavade ning EKFi nõuete (sh ka vesiviljelust puudutavad nõuded) ühtlustatuse kohta. Üldiselt oli hindamine põhjalik ning oli aluseks liikmesriikidega peetavatele läbirääkimistele, mille põhjal rakenduskavad kiidetakse heaks.

13 Määruse (EÜ) nr 2371/2002 artikli 1 lõige 2.

14 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikkel 4.

15 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikkel 15.

16 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 17 lõige 5.

22

Kontrollikoda leidis auditi käigus siiski liikmesriikides puudusi riiklike strateegia- ja rakenduskavade ülesehituses (vt punktid 43–47). Kontrollikoda küll tunnistab, et koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise korral on komisjonil ja liikmesriikidel konkreetsed kohustused, kuid komisjon ei pööranud riiklike strateegia- ja rakenduskavade läbivaatamisel nendele puudustele piisavalt tähelepanu, seda osaliselt riiklike strateegiakavade üldise laadi tõttu.

Komisjon ei andnud terviklike suuniseid vesiviljelusalaste keskkonnaküsimuste kohta

23

Keskkonnasäästlikkus on üks vesiviljeluse EKFi-poolse rahastamise eesmärkidest ning samuti on see komisjoni vesiviljelusstrateegia eesmärk. Vee-keskkonnameetmed on loetletud EKFi toetuskõlblike meetmetena (vt punkt 12). Seda, kas vesiviljelust toetavad meetmed on keskkonnasäästlikud, hinnatakse nii seoses ühise kalanduspoliitika ja EKFIGa, kui ka ELi keskkonnapolitiitika seisukohast. Peamised asjaomased poliitikavaldkonnad on esitatud ELi veepoliitika raamdirektiivis¹⁷, merestrategie raamdirektiivis¹⁸, keskkonnamõju hindamise direktiivis¹⁹ ja elupaikade direktiivis (Natura 2000)²⁰. ELi õigusaktide sellise laia ulatuse kontekstis on komisjonipoolsed suunised liikmesriikidele ja tööstusele väga olulised.

24

Liikmesriigid peavad näiteks elupaikade direktiivi kohaselt võtma asjakohaseid meetmeid, et vältida Natura 2000 erikaitsealadel looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks alad on loodud.

25

Kontrollikoda leidis, et komisjon oli tõepoolest koostanud liikmesriikidele suunised vesiviljeluse toetamiseks Natura 2000 aladel. Sarnaseid suuniseid ei olnud aga koostatud ühegi teise punktis 23 nimetatud direktiivi puhul. Lisaks ei esitanud komisjon EKFi raames konkreetseid suuniseid vee-keskkonnameetmete kohta. Suuniste puudumine ei olnud kooskõlas EKFi keskkonnasäästlikkuse eesmärgiga ning lisaks leidis audit, et praktikas ei toetanud EKFi keskkonnasäästlikkust kuigi palju (vt punktid 50 ja 51).

Komisjon ei taganud vesiviljeluspoliitika eesmärkide saavutamist käsitlevate andmete usaldusväärsust

26

Liikmesriigid on kohustatud saatma komisjonile iga-aastase vesiviljelustoodangu statistika (mahud ja väärtused)²¹. Vesiviljelussektori struktuuri käsitlev statistika tuleb saata iga kolme aasta tagant. Statistikat kogub ja kontrollib Eurostat. Komisjon teeb pigem statistika üle järelevalvet, mitte ei kinnita selle õigsust.

- 17 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).
- 18 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapolitiitika alane tegevusraamistik (ELT 164, 25.6.2008, lk 19).
- 19 Nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiiv 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eratööde keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 175, 5.7.1985, lk 40). EKFi määruse artikkel 28 sätestab, et toetust eraldatakse vaid siis, kui peetakse kinni keskkonnamõju hindamise teatud eeskirjadest.
- 20 Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).
- 21 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 762/2008 liikmesriikide vesiviljelust käsitleva statistika esitamise ja nõukogu määruse (EÜ) nr 788/96 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 218, 13.8.2008, lk 1).

Tähelepanekud

27

Komisjon peab toodangustatistika üldiselt usaldusväärseks. Mõne liikmesriigi puhul esineb siiski ebakõlasid vesiviljelussektori struktuuri käsitlevates andmetes. Rajatiste suurus on esitatud hektarites ja kuupmeetrites. Eurostati kohaselt tekitab suuruse kuupmeetrites esitamise nõue mõne riigi puhul probleeme ning võib vähendada asjaomase statistika võrreldavust. Näiteks kaks mahu mõttes kõige suuremat vesiviljelustootjat (Prantsusmaa ja Hispaania) teatasid, et nende vesiviljelusrajatiste suurus 2011. aastal on kokku vastavalt 2532 m³ ja 10 611 m³ ning mahuks teatati (vt *Ilisa*) vastavalt 283 000 ja 277 000 tonni. Portugali tootmiskaht oli 8000 tonni ning rajatiste suuruseks 22 529 m³.

28

Liikmesriikidel on kohustus²² esitada komisjonile iga-aastane metoodikaaruanne andmekogumise kohta. Kontrollikoda märkis, et suurem osa liikmesriike neid aruandeid iga-aastaselt ei esitanud. Selle tõttu viibib ka statistiliste andmete kinnitamine Eurostati poolt, mis tekitab omakorda ebakindlust seoses aluseks oleva statistika usaldusväärsusega. Lisaks esitasid kolm liikmesriiki²³ andmed 2011. aasta kohta kolm kuni viis kuud pärast tähtaega, mis oli 31. detsembril 2012.

29

Mõned liikmesriigid käsitlevad vesiviljelustoodangu teatud kalaliike käsitlevaid andmeid konfidentsiaalsetena, sest vesiviljelussektor on kontsentreeritud ja statistika võib näidata teatud tootjate konfidentsiaalseid tootmisandmeid. Tabelist selgub, et kaheksa liikmesriiki olid esitanud 2011. aasta vesiviljelustoodangulase teabe (välja arvatud haudejaamad ja kasvualad) konfidentsiaalsel kujul ning mõned liikmesriigid ei olnud andmeid veel esitanud. Sellise olukorra tõttu ei saa Eurostat avaldada EU-27 koondaruannet, mis vähendab avalikkusele kättesaadavat teavet selle sektori arengusuundade kohta (vt *tabel 2*).

22 Määruse (EÜ) nr 762/2008 artikkel 6.

23 Kreeka, Prantsusmaa ja Austria.

Tabel 2

ELi vesiviljelustoodangu rahaline väärtus

ALA / AASTA	eurodes			
	2008	2009	2010	2011
EU-27	3 407 134 614	3 219 102 127	E/K	E/K
EU-25	3 372 465 092	3 182 599 297	E/K	E/K
EU-15	3 114 534 138	2 988 571 787	E/K	E/K
Belgia	667 767	4 034 596	<i>Konfidentsiaalne</i>	<i>Konfidentsiaalne</i>
Bulgaaria	16 538 094	19 512 878	19 576 101	17 113 825
Tšehhi Vabariik	41 537 574	39 266 665	37 108 186	39 865 313
Taani	98 276 272	88 240 305	<i>Konfidentsiaalne</i>	<i>Konfidentsiaalne</i>
Saksamaa	97 080 122	94 240 346	94 739 574	<i>Konfidentsiaalne</i>
Eesti	1 771 650	2 235 436	2 028 836	1 684 752
Iirimaa	92 442 829	104 271 122	113 132 438	124 900 818
Kreeka	369 913 151	397 790 833	E/K	453 062 003
Hispaania	410 808 739	396 337 342	412 166 215	445 462 460
Prantsusmaa	691 603 892	697 964 760	<i>Konfidentsiaalne</i>	E/K
Itaalia	465 600 684	474 862 750	333 238 932	402 822 356
Küpros	33 144 550	16 463 500	20 319 860	E/K
Läti	1 528 601	1 114 894	1 195 864	1 253 766
Leedu	6 635 949	6 654 996	<i>Konfidentsiaalne</i>	<i>Konfidentsiaalne</i>
Ungari	30 324	26 451	27 164	30 293
Malta	93 763 138	47 057 424	82 217 002	45 109 193
Madalmaad	96 600 777	84 109 496	105 703 231	73 959 895
Austria	12 741 113	13 878 544	20 355 963	<i>Konfidentsiaalne</i>
Poola	73 284 926	76 372 905	E/K	<i>Konfidentsiaalne</i>
Portugal	40 175 003	34 063 945	47 264 269	58 278 930
Rumeenia	18 131 429	16 989 952	5 691 110	15 890 132
Sloveenia	3 485 097	3 069 400	2 167 330	<i>Konfidentsiaalne</i>
Slovakkia	2 749 143	1 765 838	<i>Konfidentsiaalne</i>	2 420 531
Soome	36 844 618	39 581 700	41 141 158	<i>Konfidentsiaalne</i>
Rootsi	23 247 950	18 435 879	29 040 710	42 442 468
Ühendkuningriik	678 531 220	540 760 168	573 902 627	739 685 060

Allikas: Eurostat.

30

Lisaks Eurostatile analüüsib vesiviljelusalaseid andmeid ka kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF²⁴), tuginedes andmekogumisraamistikule, kuhu liikmesriigid koguvad sotsiaal-majanduslikku teavet vesiviljelusettevõtete kohta. Eurostati ja STECFi vesiviljelusalaste andmete vahel on suuri erinevusi. Seda kirjeldatakse **tabelis 3**, milles võrreldakse auditeeritud liikmesriikide 2009. aasta kohta esitatud andmeid. Erinevusi saab seletada sellega, et Eurostat ja STECF ei ole andmekogumise aluseks olevate õigusaktide erinevaid meetodilisi lähenemisviise oma statistikas täiel määral arvesse võtnud.

24 Komisjoni 26. augusti 2005. aasta otsus 2005/629/EÜ, millega luuakse kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (ELT L 225, 31.8.2005, lk 18).

Tabel 3

Eurostati ja STECFi 2009. aasta andmete võrdlus

	Vesiviljelustoodang 2009. aastal							
	Eurostat		STECFi aruanne:		Vahe:		Vahe%	
	tuhat eurot	tonni	tuhat eurot	tonni	tuhat eurot	tonni	tuhat eurot	tonni
Hispaania	396 337	268 457	440 028	268 600	-43 691	-143	-11%	0%
Prantsusmaa	697 965	236 439	760 067	265 399	-62 102	-28 960	-9%	-12%
Itaalia	474 863	162 325	474 003	162 325	860	0	0%	0%
Poola	76 373	36 503	88 356	38 854	-11 983	-2 351	-16%	-6%
Portugal	34 064	6 727	37 250	6 208	-3 186	519	-9%	8%
Rumeenia	16 990	13 131	13 896	7 292	3 094	5 839	18%	44%

Allikad: Eurostati vesiviljelustoodangu statistika. Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne „Economic Performance of the EU Aquaculture Sector“ (STECF-OWP-12-03, 2012).

Komisjon tegi vähe asjakohaseid auditeid ja hindamisi ning järelevalve oli piiratud

31

EKFi määruse kohaselt peavad liikmesriigid esitama komisjonile rakenduskavade vahehindamised²⁵. Need hindamised võivad anda kasulikku teavet vesiviljelusmeetmete rakendamise kohta ning võimaldada parandusmeetmete võtmist. Kontrollikoja auditiga leiti aga, et tegelikkuses saadi nende abil vesiviljeluse kohta väga vähe teavet.

32

Kontrollikoja auditi ajaks oli komisjon EKFi määruse²⁶ kohaselt kohapeal auditeerinud vaid seitset vesiviljelusprojekti. Nii väike valim ei võimalda teha liikmesriigi või ELi tasandil järeldusi süsteemide mõjusa toimimise kohta. Auditite puhul oli tegemist vastavusaudititega ning nende eesmärk ei olnud anda teavet ELi toetuse mõjust vesiviljeluse säästvate arengule.

33

Liikmesriikide tehtud rakenduskavade vahehindamised edastati komisjonile, kes laskis asjatundjatel koostada nende konsolideeritud kokkuvõtte. Vahehindamistes ja konsolideeritud kokkuvõttes küll mainitakse vesiviljelust, kuid komisjon ei analüüsinud hindamisi, et teha kindlaks, kas vesiviljelust toetavad meetmed olid asjakohased.

34

Komisjoni esindajal on liikmesriikide EKFi järelevalvekomiteede töös nõuandev roll. Nimetatud komiteed ei saanud aga vesiviljeluse küsimustele eriti pühenduda.

Avaliku sektori vahenditest rahastatud innovaatiliste ja teadusprojektide tulemusi ei kasutatud täiel määral ära

35

Komisjoni 2009. aastal koostatud vesiviljelusstrateegia²⁷ osas 3.1 märgitakse, et vesiviljeluse säästvat arengut tuleb toetada kõrgetasemeliste teadusuuringute ja innovatsiooniga, ning et sellise toetuse jätkamine ja tugevdamine on äärmiselt oluline.

36

LIFE-programmide²⁸ ja teadusuuringutele suunati küll suur osa vahenditest (vt **1. selgitus**), kuid auditiga leiti, et komisjon ei olnud piisavalt kasutanud saadud tulemusi vesiviljelusalaste eesmärkide ja suuniste koostamiseks (näiteks heitvete ja kemikaalide ärajuhtimise, farmide asukoha ja väljapääsenud kalade mõju kohta) (vt punktid 23–25).

25 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 49 lõige 3.

26 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikkel 72

27 KOM(2009) 162.

28 LIFE on ELi keskkonna rahastamisvahend. Komisjon haldab seda vahendit otse ning sellest rahastatakse mitme tegevusvaldkonna näitlikke keskkonnaprojekte. Samuti rahastab LIFE looduskaitset.

Asjaomased teadusprojektid ja LIFE-projektid

Kontrollikoda leidis, et vesiviljeluse alal oli 18 LIFE-projektile eraldatud 14 miljonit eurot. Peamised projektiteemad olid rannikualade majandamine, ökosüsteemid, Natura 2000 alad ning säästev merevesiviljelus.

Kontrollikoda märkis ka, et 77 vesiviljelusalast teadusprojekti said kuuendast raamprogrammist 158 miljonit eurot toetust. Nende projektide puhul olid peamisteks teemadeks haiguste ennetamine, kalade söötmine, valikaretamine, kalade heaolu, uute kandidaatliikide bioloogiline potentsiaal, vesiviljelustoodete ohutus ja kvaliteet ning keskkonnakaitse.

Vesiviljeluse ruumilise planeerimisega seotud projektid

Üks LIFE-projekt oli seotud ruumilise planeerimisega geoinfopõhise süsteemi kaudu (toetus 350 000 eurot). Sama teemaga tegeles ka üks raamprogrammist rahastatud projekt (toetus 705 000 eurot), eelkõige seoses süvamerevesiviljelusega.

Projektid, mis hõlmasid haiguste tõrjet ja vältimist vesiviljeluses

Nimetatud teema raames kontrolliti kaheksat raamprogrammi projekti (toetus kokku 12 miljonit eurot). Projektid olid peamiselt suunatud haigusetekitajate ja parasiitide tõrjele ning haiguste ennetamisele.

Keskkonna järelevalvesüsteemide ning veekeskkonnameetmetega seotud projektid

Nimetatud teemale keskendusid kaks LIFE-programmi projekti (toetus kokku 584 000 eurot), mis olid suunatud soovitude andmisele seoses veemajanduse ja vesiviljeluse arendamise ning selle mõjude vähendamisega. Kaheksa raamprogrammi projekti (toetus kokku 5 miljonit eurot) keskendusid probleemidele, mis olid tekkinud intensiivkalakasvatusest, veekaitsest ja -puhastamisest ning elupaikade kahjustamisest.

Liikmesriigid ei ole vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid otsustavalt kavandanud ega rakendanud

Auditeeritud liikmesriikides puudusid vesiviljelust toetavad algatused

37

Komisjoni teatistes vesiviljeluse säästva tuleviku rajamise kohta on öeldud, et liikmesriigid peaksid võtma meetmeid ettevõtlike arendamise lihtsustamiseks ning riiklike õigusaktidega sätestatud halduskoormuse vähendamiseks. Peamiselt tuleks selleks lihtsustada vesiviljeluse lubade väljastamise menetlusi²⁹.

Lubasid väljastavate ja vesiviljelusalasid vastavuskontrolle tegevate ametiasutuste kohustusi ja koordineerimist tuleks lihtsustada (näiteks vesiviljeluspiirkondade toimimise ja kohaldatavate keskkonna- ja veterinaarõuete osas).

38

Kontrollikoda uuris, kas külastatud liikmesriigid olid pannud paika selliseid meetmeid sisaldava vesiviljeluse arendamise strateegia. Kontrollikoda leidis, et kõikides külastatud liikmesriikides puudus ühtne strateegia vesiviljelussektori arendamiseks. Arengut takistasid ka keerukad haldusmenetlused liikmesriigi tasandil, sh mitme ametiasutuse kaasamine lubade väljastamise ja sektori järelevalvesse (näiteks Prantsusmaal ja Itaalias). Leidus siiski ka näiteid heast tavast. Need on esitatud **2. selgituses**.

29 KOM(2009) 162 (lõplik), artikli 5 lõige 2.

2. selgitus

Näiteid erinevatest haldustavade ruumilise planeerimise ja lubade väljastamise alal

Itaalias takistasid vesiviljeluse arengut aeglane ja keerukas lubade väljastamise menetlus ning ebatäpsed kriteeriumid uute kontsessioonide väljastamiseks. Sellest tulenevalt ei kulu Sitsiilias vesiviljeluseks merekontsessioonide ja muude volituste andmise menetlusteks 150 päeva, nagu ette nähtud, vaid tegelikkuses võivad need kesta mitu aastat. Kahe auditeeritud projekti puhul kestiski menetlus viis aastat. Merekontsessioonide saamisega seotud üldise probleemi tõttu algatas komisjon Itaalia vastu rikkumismenetluse, mille tingis asjaolu, et olemasolevate kontsessioonide omanikel on ebaõiglane eelis uute taotlejate ees.

Prantsusmaal oli dokumentide ettevalmistamine niivõrd keerukas, et otsuste tegemiseks kulus väga pikk aeg. Valimisse kuulunud projektide puhul võttis otsustamine üle aasta ning ühel juhul kuni kaks aastat.

Portugalas kasutati koorikloomade kasvatamise ala vaid osaliselt, sest vastupidise nõude puudumisel säilitasid lubade omanikud oma load ilma kontsessioonide tegelikult kasutamata. Kirjeldatud praktika takistas kasvatusalade arendamist.

Andaluusias (Hispaania) löid ametiasutused vesiviljelusettevõtetele kontaktpunkti, kus sai lahendada kõik küsimused (nn *one-stop shop*). Projektide elluvijaid aidati EKFi vahendite taotlemisel ning mitmest riiklikust ja kohalikust asutusest lubade hankimisel. Valimisse kuulunud projektide puhul võttis otsuse tegemine keskmiselt viis kuud.

Ruumilise planeerimise ja lubade väljastamise menetlused olid puudulikud

39

Vesiviljelusega tegeldakse kogu ELi rannikuvetes ja siseveekogudes. Tavalt kuuluvad need alad avaliku sektori asutustele ning asutused väljastavad vesiviljelusettevõtetele kontsessioonid ja lubasid. Sageli konkureerivad nende alade kasutamisel ka teised, näiteks turismitööstus ja traditsiooniline kalapüügisektor. Merepiirkondade kasutamise analüüs ja kavandamine on oluline majanduslike, keskkonnaalaste ja sotsiaalsete eesmärkide saavutamiseks. Asjakohase ruumilise planeerimise ja lubade väljastamise küsimus, mis mõlemad kuuluvad liikmesriikide vastutusalasse, on seega peamiseks teguriks vesiviljeluse säästva arengu ning ka selle toetuseks tehtud EKFi kulutuste mõjususe tagamisel. Komisjon märkis seda ka oma 2009. aasta vesiviljeluse strateegias ja vesiviljeluse säästva arengu strateegilistes suunistes³⁰ ning kutsus liikmesriike arendama mereala ruumilise planeerimise süsteeme, milles tunnistatakse täielikult vesiviljeluse strateegilist tähtsust. Sellised süsteemid aitaksid potentsiaalsetel projektidel elluviijatel oma projekte arendada. Liikmesriikide ametiasutuste poolt vesiviljelusettevõtjatele väljastatud lubades tuuakse ära nõutavad põhiparameetrid:

- asjaomane veeala;
- loa kehtivusaeg ning saaja;
- lubatud vesiviljelustegevus (kalaliigid, rajatise liik);

- keskkonna ja tervishoiuga seotud kitsendused (maksimaalne loomkoormus, söötmisele ja veterinaarvile kehtestatud piirangud, vee kvaliteedinõuded).

40

Kontrollikoda leidis, et üldiselt oli auditi ajal külastatud liikmesriikides ja piirkondades vesiviljeluseks vajalik ruumiline planeerimine ebapiisav. Vesiviljelust toetavat mereala ruumilist planeerimist ei tehtud Rumeenias ja Poolas ning Galiitsias (Hispaanias) ja Portugalis oli see alles väljatöötamisel. Aladele juurdepääsu planeerimise puudumine põhjustab ettevõtluse arendusvõimaluste vähenemist vesiviljelussektoris ega aita kaasa teiste tegevusaladega tekkinud konfliktide lahendamisele. Kehv ruumiline planeerimine, eriti koos keerukate lubade väljastamise menetlustega, takistab vesiviljeluse säästvat arengut. **2. selgituses** kirjeldatakse sellise teguviisi mõningaid tagajärgi.

30 COM(2013) 229 final, 29. aprill 2013.

Finants- ja majanduskriisi mõju vesiviljelussektorile on olnud märgatav

41

Liikmesriikide strateegiakavad ja rakenduskavad koostati enne seda, kui finants- ja majanduskriis hakkas Euroopa ärikeskkonda tõsiselt mõjutama. Nagu teistegi äritegevuste puhul, mõjutas kriis (ametiasutuste ja projektide elluvijate aruannete põhjal) märkimisväärselt ka vesiviljelussektori investeerimis- ja rahastamisotsuseid. Kuna EKFi vahenditest toetuste saajad on sageli väikeettevõtted ja peavad ise tasuma 40–60% investeerimiskuludest, on projektide arendamist takistanud raskused rahastamisvõimalustele ja pangagarantiidele juurdepääsul (auditeerimiseks valitud liikmesriikidest puudutas see eelkõige Hispaaniat, Portugali ja Rumeeniat). Täiendava rahastamisvajaduse tingib see, et vesiviljeluses vajatakse palju käibekapitali, et osta noorte kalade varu ning neid seejärel toita ja hooldada, kuni kalad on turustamiseks piisavalt suured.

42

Finantskriis võis süvendada liikmesriikide tendentsi suunata EKFi toetus olemasolevatele vesiviljelusettevõtetele ja projektidele, mis toimivad juba enne toetusotsuse tegemist (näiteks Itaalias ja Poolas) (vt punkt 62). Sellistel projektidel on suurem eduvõimalus, mis vähendab ELi vahendite vabastamise ohtu asjaomases liikmesriigis. Nii toimides eraldati aga vähe toetust uutele või innovaatilistele projektidele.

Riiklikes strateegiakavades ei esitatud vesiviljelusele selgeid eesmärke

43

Liikmesriikide riiklikes strateegiakavades esitatakse EKFi prioriteedid ja eesmärgid ühise kalanduspoliitika rakendamiseks³¹. Iga riiklik strateegiakava peaks sisaldama hinnangut eesmärkide täitmiseks vajaminevate või eeldatavalt vajaminevate avaliku sektori rahaliste vahendite kohta. Üheks eesmärgiks on vesiviljelussektori säästev areng³². Kontrollikoda on seisukohal, et selgete eesmärkidega riiklikud strateegiakavad, milles on esitatud vajaminevad rahalised vahendid, oleksid heaks aluseks vesiviljelust toetavatele meetmetele.

44

Üheski auditeeritud riiklikus strateegiakavas ei olnud aga hinnatud seda, kui palju avaliku sektori rahalisi vahendeid oleks vaja vesiviljelust toetavatele meetmetele eraldada.

31 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 põhjendus 17.

32 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikkel 15.

45

Kontrollikoda leidis, et riiklikes strateegiakavades oli esitatud riikliku vesiviljelussektori kirjeldus ning eesmärgid sektori arenguks. Eesmärgid olid liikmesriigiti erinevad, kuid olid väga üldised, hõlmates teemasid nagu mitmekesistamine ning toodangu suurendamine, keskkonna- ja inimtervise kaitse ning turu arendamine. Üldsõnalised eesmärgid ning vajalike avaliku sektori vahendite prognoosi puudumine koos olid põhjuseks, miks auditeeritud riiklikud strateegiakavad olid vesiviljeluse osas ebaselged.

Rakenduskavades esines puudusi**46**

Liikmesriigid suunasid EKFi saadaolevad rahalised vahendid rakenduskavade kaudu erinevatele prioriteetsetele suundadele ning määratlesid rakenduskavades riiklikest strateegiakavadest üksikasjalikumalt meetmed, mis tuleb võtta eesmärkide saavutamiseks. Rakenduskavades seati eesmärgid (sealhulgas ka konkreetset vesiviljelussektori arengueesmärgid). Liikmesriigid võisid teha rakenduskavadesse parandusi, et kohandada eesmärke vastavalt kalandus- ja vesiviljelussektori muutuvatele tingimustele (vt punkt 58 eesmärkidega seotud probleemide kohta).

47

Kuigi rakenduskavad panid paika üldraamistiku EKFi vahendite rakendamiseks, leidis kontrollikoda kõikides külastatud liikmesriikides puudusi seoses vesiviljelust toetavate meetmetega. Puudused on esitatud **3. selgituses**.

3. selgitus**Näiteid vesiviljelusega seotud rakenduskavade puudustest**

Rumeenias ei käsitletud rakenduskava elluviimisel merevesiviljelust, kuigi riiklikus strateegiakavas oli see märgitud prioriteediks. Vaatamata sellele, et probleemid merevesiviljeluse alal olid teada enne rakenduskava koostamist, neid programmitöö perioodi kestel ei käsitletud. Lisaks ei olnud vesiviljelust toetavaid meetmeid prioriseeritud.

Kuigi Itaalia riiklik strateegiakava ja rakenduskava töid välja põhilised vesiviljelust takistavad tegurid (sh rannikualade majandamiskavade puudumine ning ebakindlus seoses kontsessioonidega), ei olnud rakenduskavas esitatud konkreetseid meetmeid nende probleemide lahendamiseks. Puuduvad sihtnäitajad toodete keskkonna-, toiduohutusealase ja kaubandusliku kvaliteedi parandamiseks (näiteks keskkonnohutuse sertifitseerimine ja EMASis registreerimine, uute turustamisvõimaluste edendamine ning mikro- ja väikeettevõtete konsolideerimise ja arendamise hõlbustamine).

Poolas vaadati rakenduskava 2011. aastal küll üle, ent näitajaid ei muudetud. Oli teada, et ühtegi rakenduskavas vesiviljelusele seatud eesmärkidest ei olnud saavutatud, kuid rakenduskava ei muudetud, et kohandada üleliia optimistlikke hinnanguid tegelikkusega.

48

Tööhõive ja tootmise suurendamiseks olid küll olemas konkreetsed eesmärgid, kuid muid EKFi eesmärke ei võetud sageli arvesse. Ka võeti vähe meetmeid kulutuste prioriseerimiseks ja projektitasandil kuludele vastava tulu tagamiseks. Süsteemid kuludega saavutatud tulemuste järelevalveks ja negatiivsete suundumuste korrigeerimiseks olid minimaalsed. Mõnikord piirdus peamine finantsmeede vaid vahendite eraldamisega.

Liikmesriigid ei võtnud piisavalt arvesse keskkonna- ja tervishoiupoliitikat

49

Vesiviljelusega kaasnevad loomade haiguste ja nakkustega seotud riskid ning vesiviljelus mõjutab ka merekeskkonda. Piiratud aladel peetavaid kalu tuleb toita ning seetõttu võib mõnel juhul ümbritsevasse keskkonda sattuda üleliigset toitu ja muid heiteid. See, et kalu peetakse tihedalt koos, suurendab nakkuste ja haiguste levimist ning vajadust veterinaarravi järele. Nakkuste levik võib vähendada kalakasvanduses kasvatatavate kalade arvu, ohustades ka looduslikke kalavarusid. Kasvanduses võib kalavarude kadu tekkida ka siis, kui kalad pääsevad vabadusse. Kui kalakasvanduse kalad paljunevad looduslike kaladega, muutub sellest tulenevalt ka geneetiline koostis, mis võib omakorda muuta loodusliku populatsiooni omadusi.

50

Selleks, et vesiviljelust säästvalt arendada ja merekeskkonda kaitsta, tuleb neid riske hinnata ja juhtida. Vesiviljelustegevuse veterinaarkontrolli jaoks on olemas üksikasjalikud õigusnormid³³. EKFi võib eraldada vahendeid keskkonna- ning inimeste ja loomade tervise kaitseks, kuid ükski külastatud liikmesriikidest peale Poola ei olnud nende valdkondadega seotud projekte heaks kiitnud. Lisaks puuduvad ka keskkonnaküsimusi käsitlevad suunised (vt punktid 23–25).

51

EKFi rakendusmääruse³⁴ kohaselt peavad liikmesriigid registreerima keskkonnasõbralikul tootmisel põhinevate projektide osakaalu (projektid, mis vähendavad negatiivseid või suurendavad positiivseid mõjusid). Kontrollikoonda leidis, et külastatud liikmesriikides EKFi rahastatud vesiviljelusmeetmete puhul ei võeta neid aspekte piisavalt arvesse. Vahendite põhiosa oli suunatud tootmist säilitavatele meetmetele. Toetuse saamise eeltingimuseks olevate keskkonna- ja terviseriskidega seotud valikukriteeriume kasutati vähe. Lisaks ei olnud piisavalt mõõdetavaid näitajaid (näiteks seoses heitvete või kemikaalide ärajuhtimise, farmide asukoha ja väljapääsenud kalade mõjuga), mis põhineksid usaldusväärsetel andmetel konkreetsete vesiviljelusmeetmete mõju kohta veekeskkonnale.

52

Sellest tulenevalt ei olnud võimalik kindlaks teha, kas asjaomase avaliku sektori investeeringu keskkonnamõjud olid reaalsed ja olulised. Seda kirjeldatakse lähemalt **4. selgituses**.

- 33 Näiteks nõukogu direktiiv 2006/88/EÜ, 24. oktoober 2006, vesiviljelusloomade ja vesiviljelustoodete loomatervishoiunõuete ning teatavate veeloomadel esinevate taudide ennetamise ja tõrje kohta (ELT L 328, 24.11.2006, lk 14).
- 34 Komisjoni määrus (EÜ) nr 498/2007, 26. märts 2007, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1198/2006 (Euroopa Kalandusfondi kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 120, 10.5.2007, lk 1).

Näiteid ebapiisavast keskendumisest keskkonnaküsimustele

Hispaania 2011. aasta EKFi rakendusaruande kohaselt kasutasid meetme 2.1 alusel heakskiidetud 604st projektist ainult neli sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteeme. Projektide elluvijjad olid koostanud keskkonnamõju uuringud või lihtsalt deklaratsiooni mõju puudumise kohta, ning pädevad asutused olid need läbi vaadanud. Taotlejate vähese arvu tõttu ei kasutatud aga keskkonnahindamist EKFi rahastamisotsuste puhul valikukriteeriumina.

Itaalia rakenduskavas oli eesmärgiks seatud meetmetele keskkonnaohutuse sertifitseerimise taotlemine ning EMASis registreerimine. Keskkonnaohutuse sertifitseerimine ei olnud aga valikumenetluse osa ning keskkonnamõjusid ei hinnatud eelnevalt küllaldaselt. Lisaks esines puudusi projektide tegeliku keskkonnamõju hindamisel. Sitsiilias ei kontrollitud enne EKFi vahendite eraldamise heakskiitmist seda, kas keskkonnamõju hindamine on nõuetekohaselt läbi viidud.

Rumeenias oli sajast valikuetapis antavast punktist keskkonnakriteeriumidega seotud vaid kolm. 32,5% EKFist rahastatud projektidest hõlmasid keskkonnasõbralikku tootmist. „Keskkonnasõbraliku projekti“ määratus aga puudus. „Tavalist head vesiviljelustava“ kasutavad projektid loeti samuti keskkonnasõbralikuks. Lisaks ei olnud ükski projekt peale mahetootjate omade taotlenud keskkonnaalast sertifitseerimist.

Mõne liikmesriigi puhul esines tulemustest aruandmisel olulisi ebatäpsusi

53

Liikmesriikide koostatud EKFi iga-aastased rakendusaruanded pidid sisaldama järelevalvestatistikat ning järelevalvekomitee³⁵ pidi need enne komisjonile esitamist arutama ja heakskiitma. Aruanded sisaldasid kõige värskemaid finantsandmeid projektide rakendamise kohta ning tavaliselt ka tootmis- ja tööhõivenäitajaid. Selleks, et saada täpne ülevaade EKFi vesiviljelust toetavate meetmete tulemustest, peavad need aruanded olema väga täpsed.

54

Kontrollikoda leidis mõnes iga-aastases rakendusaruandes märkimisväärsed ebatäpsusi ning metoodikalaseid puudusi, mis takistasid EKFist vesiviljelusele eraldatud toetuse rakendamise usaldusväärset hindamist (vt **5. selgitus**).

35 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 59 lõige i.

Ebatäpsused ja metoodikaalased puudused iga-aastastes rakendusaruannetes ja muudes statistilistes allikates

Prantsusmaal keskendusid ametiasutused vesiviljelust käsitlevatele statistilistele uuringutele vastanud ettevõtete osakaalule (60%), ent ei taganud seda, et vastanute toodangu maht moodustaks asjaomases määru-³⁶ nõutud 90% sektori kogumahust. See mõjutas iga-aastaste toodangunäitajate täpsust. Prantsusmaa ametiasutused kasutasid vesiviljeluse toetusmeetmete rakendamise peamise näitajana eraldatud toetuse kasutamist, mitte saavutatud tulemusi.

Hispaanias ja Rumeenias põhines iga-aastastes rakendamisaruanetes esitatud vesiviljelustoodang toetuse-
saajate algsete toetustaotluste esitamise ajal koostatud prognoosidel. Tegelik väljunditena esitatud arvud ei
põhinenud ühelgi reaalsel tootmismeetmel ega olnud seega usaldusväärsed.

Itaalias lisati tegelikud arvandmed iga-aastasessse rakendamisaruanndesse alles 2012. aastal. Lisaks olid EKFi
iga-aastastes rakendusaruannetes vesiviljelustoodangu kohta esitatud andmed väga erinevad Eurostati
andmetest. Näiteks 2011. aastal oli rakendusaruande kohaselt vesiviljelustoodangu suuruseks 424 905 tonni,
Eurostati andmetel aga 164 127 tonni.

Poolas ei kontrollinud riiklikud ametiasutused toetusesaajate poolt iga-aastastes rakendamisaruanetes
esitatud tulemusnäitajaid. Seetõttu ei olnud ka EKFi iga-aastastes rakendamisaruanetes esitatud vesiviljeluse
tulemusnäitajad piisavalt kontrollitud.

36 Määruse (EÜ) nr 762/2008 artikkel 3.

EKFi vesiviljeluse säästvat arengut toetavad meetmed ei ole siiani andnud kuludele vastavat tulu

ELi tasandi üldeesmäärke ei täidetud

55

Komisjoni 2002. aasta strateegia³⁷ eesmärk oli luua perioodil 2003–2008 kindel pikaajaline tööhõive (täiendavad 8000–10 000 töökohta), eelkõige kalandusest sõltuvates piirkondades. Eesmärk koosnes neljast osast: suurendada ELi vesiviljeluse tootmise kasvumäära 4% aastas, parandada ruumilist planeerimist, edendada turuarendust ning parandada juhtimist.

56

Kontrollikoda leidis, et need eesmärgid olid 2012. aastaks enamjaolt saavutamata. ELi toodang on aastaid püsinud ligi 1,3 miljoni tonni piires, samas kui maailma vesiviljelustoodang on pidevalt kasvanud (vt **joonis 2**). Täpsed andmed tööhõive kohta ei ole saadaval, kuid komisjoni hinnangul on ka need stabiilsed³⁸. Ruumilise planeerimise ja juhtimise osas kvantifitseeritud eesmärgid puudusid, kuid liikmesriikides tehtud auditiga leiti tõsiseid probleeme mõlemas valdkonnas (vt punktid 37–40).

Liikmesriigi tasandi eesmäärke ei täidetud

57

Külastatud liikmesriikide rakenduskaavad olid olemas konkreetset eesmärgid tootmise ja tööhõive kohta, ning lisaks üldisemad eesmärgid keskkonnakaitse, loomade tervishoiu, mitmekesistamise jne kohta³⁹. Kontrollikoda leidis, et vesiviljeluse peamised eesmärgid ei olnud külastatud liikmesriikides täidetud ning kindla aluseta olid seatud väga kõrged sihid. Komisjoni 2009. aasta mõjuhindamisest selgus ka, et vesiviljelusstrateegia puudused hõlmavad majanduskasvu eesmäärke⁴⁰.

58

Kuues auditeeritud liikmesriigi tootmismahu vahe-eesmärk⁴¹ oli kokku 683 000 tonni. Iga-aastaste rakendamisaruannete kohaselt ja arvestamata andmete täpsusega seotud probleeme (punkt 54) oli tegelik toodang vahepealses etapis vaid 485 000 tonni. Nagu muudegi sektorite puhul, mõjutas majanduskriisi märgatavalt ka vesiviljelust (vt punktid 41 ja 42) ning toodang on seetõttu jäänud kavandatud väiksemaks. Vaatamata sellele, et liikmesriigid vaatasid rakenduskavad üle, ei kaasajastatud sihtväärtuseid nii, et need võtaksid arvesse tootmise tegelikku vähenemist alates rakenduskaava ettevalmistamisest. Toodangu-eesmäärke võrreldakse tegelike tulemustega **6. selgituses**.

37 KOM(2002) 511 (lõplik).

38 COM(2012) 747 final, 12. detsember 2012.

39 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 20 lõike 1 punkt c.

40 SEK(2009) 453 (lõplik), 8. aprill 2009, osa 2.4.2.

41 Liikmesriigid määrasid toodangu vahe-eesmärgid aastaks 2010 või 2011.

Risk, et rakenduskavades seatud eesmärgid ei saavutata

Liikmesriik	tuhandetes tonnides						
	Baastoodang	Võrdlusaasta	Kavandatud toodang	Tegelik toodang vaheetapil	Võrdlusaasta	Erinevus kavandatud ja tegeliku toodangu vahel	EKFi rakenduskava lõpuks kavandatud toodang
Prantsusmaa	242	2007	253	209	2010	-44	264
Itaalia	242	2006	254	165	2011	-89	278
Poola	35	2006	43	29	2010	-14	52
Portugal	7	2005	10	9	2010	-1	15
Rumeenia	7	2005	10	9	2010	-1	14
Hispaania	63	2005	113	64	2010	-49	80
Kokku	596		683	485		-198	703

Allikas: rakenduskavad, iga-aastased rakendamisaranded, Eurostat.

Prantsusmaa andmed sisaldavad ka austrite tootmist. Rakenduskava hinnangul pidi austritoodang suurenema 115 000 tonnist kava alguses kuni 121 000 tonnini aastaks 2010, ning 127 000 tonnini kava lõpuks. Austrite tootmine oli 2010. aastal suuremuse tõttu langenud 84 000 tonnini. Rakenduskava vaadati viimati läbi 2012. aastal, kuid austrite tootmiseesmärki ei muudetud, kuigi selleks ajaks oli see juba ebarealistlik.

Itaalia rakenduskava vaadati läbi 2011. aastal ning tootmiseesmärk jäi samaks (278 000 tonni rakenduskava lõpuks), kuigi selleks ajaks oli tegelik tootmine Eurostati andmetel 165 000 tonni.

Poola rakenduskava vaadati viimati läbi 2011. aastal ning tootmiseesmärk jäi samaks (52 000 tonni rakenduskava lõpuks), kuigi tegelik tootmine oli 2010. aastal vaid 29 000 tonni.

Portugalis rakenduskava lõpuks seatud vesiviljelustoodangu eesmärgid olid samuti ebarealistlikud. Rakenduskava kohaselt pidi tootmine suurenema 7000 tonnilt aastal 2005 kuni 15 000 tonnini aastal 2013 (+214%). Aruande kohaselt oli 2011. aasta tegelik toodangumaht aga vaid 9000 tonni.

Rumeenia rakenduskava vaadati viimati läbi 2012. aastal ning rakenduskava lõpuks seatud tootmiseesmärki suurendati enam kui 14 000 tonnini, kuigi tegelik tootmine oli 2010. aastal vaid 9000 tonni.

Hispaania rakenduskava toodanguga seatud eesmärgid rakenduskava lõpuks olid samuti ebarealistlikud. Eesmärgid vähendati 2012. aastal 113 000 tonnilt 80 000 tonnini (välja arvatud rannakarbid), 2010. aasta kohta esitatud tegelik tootmiskaht oli aga 64 000 tonni.

Märkimisväärne arv auditeeritud projekte ei andnud kulutõhusat panust eesmärkide saavutamisse

59

Ajavahemikul 2007–2013 eraldas EKF vesiviljeluse säästva arengu meetme 2.1 raames üle 400 miljoni euro ligikaudu 5800 projektile. Auditiga uuriti, kas valitud projektid aitasid mõjusalt kaasa selle eesmärgi saavutamisele. Selleks kontrolliti, kas valiti säästvat arengut edendavad ja kindlate eesmärkidega projektid, eriti majanduskasvu ja tööhõive parandamise osas, kas kavandatud tulemused saavutati ning kas saadi kuludele vastavat tulu.

Toetus säästvale arengule oli piiratud ning halvasti suunatud

60

EKFi määruses esitati vesiviljeluse projektide rahastamisele mitu eesmärki. Toetust võisid saada projektid, mis tegelesid traditsioonilise vesiviljelustegevusega või parandasid keskkonda⁴², tegelesid heade turustamisväljavaadega liikidega mitmekesistamisega⁴³, ning tööhõive ja turu säästva arenguga tegelevad projektid⁴⁴.

61

Tegelikuses eraldati suurem osa vahenditest traditsioonilisele vesiviljelustegevusele. Seda hõlbustasid ka liikmesriikide rakenduskavades esitatud valikukriteeriumid ning riiklikud eeskirjad, ning piiratud juurdepääs vesiviljeluseks sobivatele aladele. Tulemuseks oli see, et uutele või innovaatilistele projektidele, mis võiksid suurendada lisandväärtust või parandada tootmist, ning mis on suunatud vesiviljeluse säästvale arengule, eraldati vaid piiratud hulgal vahendeid (vt **7. selgitus**).

42 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikli 29 lõige 1.

43 Määruse (EÜ) nr 498/2007 artikkel 10.

44 Määruse (EÜ) nr 1198/2006 artikkel 19.

Näiteid vesiviljeluse säästva arenguga seotud piirangutest

Galiitsias (Hispaania) ei ole alates 1985. aastast väljastatud vesiviljeluse arendamiseks uusi merealadele juurdepääsu kontsessioone, kuigi selleks on taotlusi esitatud. Auditil ajal puudus merealade ruumiline planeerimine ning Galiitsia ametiasutused olid taotlenud uurimist muude merealade sobivuse kohta vesiviljeluse arendamiseks. Tegelikuses oli uute tulijate võimalus juurdepääsu saamiseks väga piiratud.

Itaalias põhjustasid pakkumuste esitamise tähtsajad koos lubade väljastamise menetluse pikkusega ja valiku- protsessi käigus olemasolevatele projektidele lisapunktide andmisega selle, et toetust eraldati peaaugult olemasolevatele vesiviljelusettevõtetele.

62

Heade projektide valimine eeldab toetuskõlblike projektide prioriseerimist valikukriteeriumide abil, mis keskenduvad rakenduskava eesmärkidele. Kontrollikoda leidis, et liikmesriikides auditeeritud projektid olid tihti halvasti valitud ning toetust said projektid, mida oli valiku tegemisel ajaks juba alustatud (vt **8. selgitus**). Ligi kolmandikus kontrollitud 60 projektist esines puudusi, mis näitab, et projektide eesmärgid olid puudulikud.

63

Liikmesriikide rakenduskavades olid programmitööperioodiks seatud vesiviljelustoodangu vahe- ja lõppeesmärgid, mis kõik sisaldasid tootmise tõhustamist. Selleks, et täita vesiviljeluse alal seatud tootmise ja tööhõive suurendamise eesmärgid (vt punkt 55), peab olema selge seos projektide EKFi toetuseks valimise ja üldise tootmise suurendamise eesmärgi vahel.

8. selgitus**Näiteid toetuse halvasti suunamisest**

Hispaanias (Andaluusias ja Galiitsias) ning Prantsusmaal rahastati kõiki projekte, mis vastasid peamistele toetuskõlblikkuse kriteeriumidele, sest olemasolev eelarve vesiviljelusmeetmete toetuseks oli suurem kui esitatud taotluste koguväärtus. Seega puudus projektide prioriseerimine, mis suurendas riski, et ei saavutata kuludele vastavat tulu. Lisaks leiti, et kuus Hispaanias kontrollitud kümnest projektist sisaldasid puudusi, mis näitas, et need ei olnud hästi valitud. Viiel juhul neist oli tegemist laevade hankimisega ilma toodangut ega tööhõivet suurendamata.

Poolas olid küll olemas valikukriteeriumid, kuid need ei olnud seotud vesiviljelust toetava meetme eesmärkidega. Tegelikuses kiideti toetustaotlused heaks laekumise järjekorras, kui olid täidetud peamised toetuskõlblikkuse tingimused, sh kolmeaastase äriplaani olemasolu. Seetõttu ei olnud toetus tingimata suunatud parimatele projektidele ning need taotlused, mis esitati programmitöö hilisemas etapis, lükati tagasi, sest eelarve oli juba ära kasutatud. Auditiga leiti, et kümnest projektist kolm olid halvasti valitud.

Rumeenias ei peetud EKFi määruses sätestatud eesmärkidega seotud valikukriteeriume kuigi oluliseks, neid ei hinnatud piisavalt ja need olid osaliselt kattuvad. Auditiga leiti, et mitu projekti kümnest olid halvasti valitud.

Poolas, Portugalis ja Itaalias ei võetud valikumenetluste käigus arvesse projekti elluviimise astet taotluse esitamise ajal, ning mõned projektid olid otsuse tegemise ajaks juba lõpule viidud. Seega ei olnud meetmed projektide tühimõju vältimiseks piisavad. Auditiga leiti, et kolmandik liikmesriikides kontrollitud 30 projektist sisaldasid puudusi, mis näitas, et need ei olnud hästi valitud.

64

Kontrollikoda leidis, et rakenduskavade eesmärgiks oli küll tootmise suurendamine, kuid külastatud liikmesriikide valikumenetlustes ei seatud sageli nende eesmärkide saavutamist prioriteediks (vt **9. selgitus**).

Eeldatud projektitulemusi ei saavutatud või neid ei kontrollitud

65

Selleks, et edukalt suurendada rahastatud meetmete mõju, peavad projektid suuremas osas saavutama toetuse taotlemise ajal seatud eesmärgid. Pädevad asutused peavad tegema järelevalvet projektide rakendamise ja tulemuste üle ning vajadusel võtma parandusmeetmeid (vt ka punktid 53 ja 54).

9. selgitus

Näited projektidest, mille eesmärgiks ei olnud majanduskasv

Hispaanias, Prantsusmaal ja Poolas ei olnud valitud projektide eesmärgiks tööhõive ega tootmise suurendamine, vaid olemasolevate tegevuste kaasajastamine, mis liikmesriikide arvates omas positiivset mõju tööhõivele ja tootmisele. Vahendite puuduliku suunamise tõttu ei keskendunud projektid aga majanduskasvu saavutamisele (vt punkt 66).

Sitsiilias (Itaalia) valiti projektid kaalutud valikukriteeriumide alusel. Maksimaalselt võis saada 20 punkti tööhõive säilitamise eest, 10 punkti tööhõive suurendamise eest iga palgatud töötaja kohta (maksimum 30 punkti), ning 10 punkti vähemalt ühe naise palkamise eest. Auditiga leiti, et projektide elluviijad deklareerivad sageli miinimumi, mis on vajalik parima punktisumma saamiseks. Näiteks teatas üks projekti elluviija, et projekti raames võetakse tööle üks naine, suurendades töötajate arvu 90lt 91ni ning sai selle eest 20 punkti (10+10), millele lisandus veel 20 punkti kahe töökoha säilitamise eest.

66

Kohapeal auditeeriti 31 projekti, millest 25⁴⁵ pidid suurendama tööhõivet ja/või tootmist. Auditi ajal leiti vaid kolme projekti puhul tõendeid eesmärkide saavutamise kohta (vt **III lisa**). Kuigi mitu projekti alles kestavad, on eesmärkide saavutamise määr siiski madal (vt **10. selgitus**).

Kuludele vastavat tulu ei ole siiani saadud

67

Vesiviljelusele kulutatud avaliku sektori vahendite abil tuleb saada kuludele vastav tulu. See tähendab, et avaliku sektori vahendid peavad olema proportsioonis eeldatud tulemustega ning vältida tuleb liiga suuri investeeringuid ning projektide tühimõju. Lisaks peavad vahendid olema motiveerivaks teguriks investeeringu tegemisel ning vältida tuleb nende investeeringute toetamist, mis oleks tehtud ka avaliku sektori toetuseta.

Mõnel auditeeritud projektil oli suur potentsiaal ning nende puhul täheldati hea tava kasutamist ...

68

Kontrollikoda leidis kolm edukat projekti, mis edendasid vesiviljeluse säästvat arengut (vt **11. selgitus**).

45 25 juhtumist 11 puhul ei olnud kasv konkreetseks kriteeriumiks projektivaliku menetluse käigus.

Näiteid saavutamata või kinnitamata projektitulemustest

Kõik viis auditi ajal Poolas külastatud toetusesaajat märkisid oma riiklikule ametiasutusele esitatud lõplikes projekti rakendamisaruannetes, et nad olid saavutanud kvantifitseeritud tootmiseesmärgid, kuid neli neist kinnitasid kontrollikoja, et tegelikkuses ei olnud eesmärke saavutatud. Toetusesaajad teatasid kalavarude olulisest vähenemisest (mõnikord kuni 80%), kuna teised kalaliigid olid nende kasvatatavate liikide populatsiooni vähendanud.

Prantsusmaal teatasid kõik külastatud toetusesaajad, et kvantifitseeritud tootmiseesmärgid on saavutamata. Pädevad asutused ei ole aruannetes esitatud arvude kõrvalekaldeid kontrollinud.

Itaalia alustas järelevalvetegevust 2012. aastal ning esitas aruande tulemuste kohta 2013. aastal.

Näiteid edulugudest

Poolas sai projekt, mille maksumus oli 7,8 miljonit eurot, EKFi toetust 3,4 miljonit eurot, et luua säästev suletud kalamahutite süsteemiga tilaapiakasvatus, kasutades ümbritsevat keskkonda kaitsvat tehnoloogiat. Projekti eesmärk oli toota 200 tonni kala aastas ning luua 13 töökohta. Projekti lõppedes toodeti aga 1000 tonni kala aastas ning loodud oli 19 töökohta.

Hispaanias sai projekt EKFi toetust 742 000 eurot, et ehitada tiigid kiviahvenate ja merikogerlaste kasvatamiseks 600 hektari suurusel alal. Toetusesaajal oli märkimisväärne kogemus vesiviljeluse alal ning juurdepääs rahastamisele ja käibekapital. Nüüdseks on kogu ala mitme ELi rahastatud projekti abil välja arendatud. Tiigid täideti väikekaladega 2011. aastal ning kolmeaastase kasvuperioodi arvestades eeldatakse alates 2014. aastast ligi 600-tonnise toodangu aastas. Kalade pika kasvuperioodi tõttu oli selle edu jaoks oluline, et toetusesaajal oli märkimisväärne käibekapital (5 miljonit eurot). Eeldati, et töökohtade arv kasvab 2014. aastaks 30-lt 50 töökohani, kuid juba 2013. aastal oli töötajaid 52.

Portugalis sai projekt EKFi 35 000 eurot toetust austrikasvatuse kaasajastamise ja laiendamise jaoks. Projektijuhil oli ülikoolidiplom austrikasvatuse alal. Projekti eesmärk oli suurendada toodangut 120 tonnilt 2011. aastal 150 tonnini 2013. aastal, vähendada austrite suremust ning suurendada töötajate arvu neljalt üheksale. Kontrollikoja külastuse ajal 2013. aastal ei olnud projekt veel täielikult lõpule viidud, kuid tootmine oli juba suurenenud 135 tonnini ja kasvatuses töötas kaheksa inimest.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

... kuid paljude projektide puhul see nii ei olnud**69**

Auditi käigus külastatud 31 projektist 16 puhul ei olnud piisavalt tõendeid kuludele vastava tulu saamise kohta:

- 11 projekti puhul (kõik Itaalias ja Poolas) alustas toetusesaaja investeeringuga enne, kui toetusotsus oli tehtud. Nendes liikmesriikides oli suurem osa EKFi projektidega seotud investeeringutest toetusesaajate poolt tehtud juba enne toetusotsuse vastuvõtmist. Seetõttu ei motiveerinud rahalised vahendid investeeringuid tegema, ning avaliku sektori vahendeid eraldati toetusesaajatele, kes seda tegelikult ei vajanud. Lisaks ei olnud prognoositud kaasrahastatavad investeerimiskulud põhjendatud eeldatavate projektitulemuste abil;
- viiel juhul ei olnud avaliku sektori vahendite määr projektitulemustega võrreldes põhjendatud ning ei olnud piisavalt tõendeid, et saavutati kuludele vastavat tulu (vt **12. selgitus**).

12. selgitus**Näiteid EKFi rahastatud projektidest, mis ei saavutanud kuludele vastavat tulu**

Andalusias (Hispaania) kasvatati ühe projekti raames krevette kohalikul elektritootjalt saadavas soojas vees. EKF eraldas projektile 358 000 eurot. Projekti raames pidi loodama kaheksa uut töökohta, kuid pädevad asutused ei võtnud arvesse asjaolu, et sama arv töökohti kaob, kui toetusesaaja viib tegevuse kahelt teiselt kasvatusalalt üle asjaomasele projektialale.

Prantsusmaal maksis EKF 108 000 eurot toetust projektile, mille raames ehitati kahekordne hoone koorikloomi kasvatava ettevõtte jaoks. Üht korrust aga ei kasutatud kavandatud tegevuseks, vaid hoopis turismiga seotud teenuste pakkumiseks.

Portugalis sai EKFit 838 000 eurot toetust projekt, mille raames püüti, hoiti ja toideti kalu, sh tuunikala, et need edaspidi ära müüa. Auditi ajaks oli tuunikala juba püütud ja müüdud, kuid ei olnud piisavalt tõendeid selle kohta, et neid oli enne müüki rajatises hoitud ja toidatud. Seega sarnanes tegevus rohkem kalapüügi kui vesiviljelusega.

Uus ühine kalanduspoliitika ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF) (alates aastast 2014)

70

Detsembris 2013 võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu määruse⁴⁶ ühise kalanduspoliitika reformi kohta alates 1. jaanuarist 2014. Erinevalt 2013. aastal lõppeval perioodil kehtivast ühise kalanduspoliitika määrusest sisaldab uus määrus jaotist vesiviljeluse kohta ning nõuab liikmesriikidelt mitmeaastaste strateegiakavade koostamist, mis peavad põhinema ELi strateegiasuunistel ja mille eesmärk on kõrvaldada haldustõkked (näiteks lubade andmisel), lihtsustada juurdepääsu veealadele ning kohaldada vesiviljelusele keskkonnasotsiaalseid ja majandusnäitajaid. Rakenduskavad peavad olema nimetatud strateegiakavadega kooskõlas. Sektori juhtimise kohta nõu andmiseks luuakse uus vesiviljeluse nõuandekomisjon.

71

Uut vesiviljeluspoliitikat rakendatakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMFF)⁴⁷ kaudu. Erinevalt EKFi on EMKFis jaotis selle kohta, kuidas kasutada vahendeid vesiviljeluse säästva arengu toetamiseks. Selles on vesiviljeluse rahastamiseks selgem raamistik kui EKFi, sh ka võimalus toetada keskkonna- ja tervishoiumeetmeid, ruumilise planeerimise arengut, äriinnovatsiooni, ettevõtlust ja kala-varude kindlustamist. Rahastamine on kooskõlas liikmesriikide mitmeaastaste strateegiakavadega.

- 46 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013 määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).
- 47 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EÜ) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.5.2014, lk 1).

72

Kuna ELi toodang traditsioonilises kalapüügisektoris on pidevalt vähenenud ning vesiviljelustoodang mujal maailmas on märgatavalt kasvanud, püütakse reformitud ühise kalanduspoliitika raames vesiviljelust toetavaid meetmeid alates aastast 2014 edasi arendada. Kontrollikoda uuris, kas EKFi eelmisele perioodile eraldatud vahendite abil toetati mõjusalt vesiviljeluse säästvat arengut, et kasutada saadud kogemusi uute meetmete rakendamisel.

73

Auditiga kontrolliti, kas vesiviljeluse säästvat arengut toetavad meetmed olid liikmesriikide ja ELi tasandil otsustabekalt kavandatud ja rakendatud ning kas EKF andis kuludele vastavat tulu ning toetas vesiviljeluse säästvat arengut.

74

Kokkuvõttes leidis kontrollikoda, et EKF ei toetanud mõjusalt vesiviljeluse säästvat arengut. ELi tasandil ei ole vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid otsustabekalt kavandatud ega nende üle järelevalvet tehtud. Ühine kalanduspoliitika ja EKF ei taganud 2013. aastal lõppenud perioodil asjakohast raamistikku vesiviljeluse säästvale arengule (vt punktid 18 ja 19) ning komisjonipoolne liikmesriikide strateegiakavade ja rakenduskavade läbivaatamine ei kõrvaldanud teatud kavandamisprobleeme (punktid 20–22). Vesiviljeluse keskkonnasäästlik arendamine on EKFi eesmärk. Kontrollikoda leidis, et Natura 2000-ga seoses olid suunised piisavad, kuid veepoliitika raamdirektiivi, merestrategie raamdirektiivi ja keskkonnamõju hindamise direktiiviga seotud küsimuste puhul mitte (punktid 23–25).

Esines probleeme seoses liikmesriikide esitatud ja ELi tasandil koostatud vesiviljelustoodangut käsitlevate andmete täielikkuse ja usaldusväärsusega (punktid 26–30), mistõttu on keeruline hinnata vesiviljelusmeetmete tulemusi. EKFi järelevalvekomiteed ja vahehindamised, nagu ka komisjoni kontrollid (punktid 31–34) ei mõjutanud kuigivõrd vesiviljelusmeetmete rakendamist. Avaliku sektori vahenditega rahastatud teadusuuringute ja LIFE-projektide tulemusi ei kasutatud täielikult ära (punktid 35–36).

75

Liikmesriikide tasandil ei ole vesiviljeluse säästvat arengut toetavaid meetmeid otsustabekalt kavandatud ega rakendatud. Esines tõsiseid probleeme seoses ruumilise planeerimisega ning lubade väljastamise menetlused olid keerukad (punktid 39 ja 40). Olulist mõju avaldas ka finantskriis (punktid 41 ja 42). Külalastatud liikmesriikide puhul ei andnud EKFi nõutavad riiklikud strateegiakavad ja rakenduskavad piisavalt selget alust vesiviljeluse säästvaks arenguks (punktid 43–48). Lisaks sellele ei kasutanud liikmesriigid vesiviljelussektori arendamiseks terviklikku strateegiat (punktid 37 ja 38). Eelkõige ei võetud piisavalt arvesse keskkonna- ja tervishoiupoliitikat (punktid 49–52). Toodanguandmetealases iga-aastases aruandluses esines ebatäpsusi ja metoodikaalaseid puudusi (punktid 53 ja 54).

Järeldused ja soovitus

76

EKFist vesiviljelusele eraldatud toetuse kuludele vastava tulu osas märkis kontrollikoda, et vesiviljeluse säästva arengu eesmärgi ei saavutatud ei ELi ega liikmesriikide tasandil (punktid 55–58).

77

Kontrollikoda leidis, et mitu EKFist rahastatud projekti ei andnud kuludele vastavat tulu ega toetanud vesiviljeluse säästvat arengut. Sageli olid projektid halvasti suunatud, ei aidanud kaasa majanduskasvu ja tööhõive suurendamisele ega saavutanud eeldatud tulemusi (punktid 59–66). Kuigi auditi käigus leiti ka õnnestunud projekte, oli siiski hulgaliselt tõendeid projektide tühimõjust ja kuludele mittevastavast tulust, uute projektide alarahastamisest ning avaliku sektori investeeringute madalast tulususest (punktid 67–69).

78

Kokkuvõttes oli perioodil kuni 2013. aastani ELi ja liikmesriikide tasandi raamistik ebapiisav vesiviljeluse säästva arengu alaste ELi eesmärkide elluviimiseks ning võetud meetmed ei olnud küllaldaselt tulemuslikud. Ühise kalanduspoliitika reformi ja EMKFi kasutuselevõtu valguses alates aastast 2014 (punktid 70–71) esitab kontrollikoda järgmised soovitus:

1. soovitus

Komisjon peaks uue Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi raames vesiviljelust toetavate meetmete rakendamisel tegema järgmist:

- a) liikmesriikide rakenduskavade heakskiitmisel kaaluma, kas vesiviljeluse säästva arengu eesmärgid on realistlikud ja asjakohased ning kas toetus eraldatakse meetmetele, mis on suunatud nende eesmärkide saavutamisele;
- b) koostama suunised asjaomaste keskkonnateguritega arvestamiseks avaliku sektori toetuse määramisel;
- c) vajaduse korral tagama, et liikmesriikide rakenduskavad kiidetakse heaks ainult juhul, kui on koostatud asjakohane vesiviljelussektori arendamise riiklik strateegia;
- d) julgustama liikmesriike kasutama asjakohast ruumilist planeerimist ja lihtsustama lubade andmise menetlusi ning haldusmeetmeid, et toetada vesiviljelussektori arengut;
- e) parandama eri allikatest kogutud vesiviljelusalaste statistiliste andmete võrreldavust, et tagada andmete on täpsus ja täielikkus.

2. soovitus

Liikmesriigid peaksid uue Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi raames vesiviljelust toetavate meetmete rakendamisel tegema järgmist:

- a) valmistama ette tervikliku riikliku strateegia vesiviljelussektori arendamiseks ja seda kohaldama;
- b) kasutama asjakohast ruumilist planeerimist ja lihtsustama lubade andmise menetlusi ning haldusmeetmeid, et toetada vesiviljelussektori arengut;
- c) tagama, et avaliku sektori toetus suunatakse projektidele, mis aitavad kõige paremini kaasa vesiviljelussektori säästvate arengule ning annavad kuludele vastavat tulu;
- d) tegema projektitulemuste üle põhjalikumalt järelevalvet ning kehtestama selleks asjakohased näitajad.

I auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Rasa BUDBERGYTĚ, võttis käesoleva aruande vastu 14. mai 2014. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Vesiviljelussektori käive ja EKFi toetus

Liikmesriik	Käive (2011)		EKFi toetus (miljonites eurodes)		
	Käive (miljonites eurodes)	Maht (tuh tonnides)	EKFi 2. prioriteetne suund (kavandatud)	EKFi meede 2.1 (tegelik)	Meetme 2.1 projektide arv
Belgia	0,2	0,0	1,3	0,1	2
Bulgaaria	10,0	4,1	36,0	39,3	101
Tšehhi Vabariik	44,5	21,0	14,5	7,2	327
Taani*	145,8	40,5	37,6	14,4	90
Saksamaa	85,9	39,1	54,9	7,7	165
Eesti	1,6	0,4	24,6	20,7	44
Lirimaa	128,5	44,8	0,0	0,6	12
Kreeka	523,3	121,8	59,7	0,1	3
Hispaania	501,1	276,9	307,1	44,8	629
Prantsusmaa	898,5	283,1	54,2	11,0	1213
Itaalia	422,9	157,0	106,1	21,7	327
Küpros	30,6	4,7	3,2	0,8	12
Läti*	1,1	0,5	49,3	25,7	366
Leedu*	7,2	3,3	28,1	8,2	25
Ungari	30,3	15,6	24,2	22,2	242
Malta	50,5	3,8	1,7	0,0	0
Madalmaad	81,2	42,5	7,4	3,2	56
Austria	19,3	2,2	5,1	2,8	239
Poola	61,6	29,0	162,9	91,0	1272
Portugal	56,8	7,9	74,2	15,8	48
Rumeenia	16,4	8,4	105,0	75,8	133
Sloveenia	3,4	1,4	7,1	6,1	81
Slovakkia	2,2	0,8	11,4	2,9	44
Soome	56,7	10,1	17,0	5,2	177
Rootsi	47,5	14,5	10,9	4,5	131
Ühendkuningriik	740,3	199,0	33,6	6,4	87
EU-27	3967,4	1332,4	1237,1	438,2	5826

Allikad:

Vesiviljelussektori käive: „The Economic Performance of the EU Aquaculture Sector (STECF 13-29)“ STECF, november 2013.

EKFi 2. suund (kavandatud): heakskiidetud rakenduskavad.

EKFi meede 2.1 (tegelik): teave kuni maini 2013, ja juulini 2012 tärniga * tähistatud liikmesriikide puhul, edastatud komisjoni talituste poolt.

Projektide arv: teave kuni maini 2013, ja juulini 2012 tärniga * tähistatud liikmesriikide puhul, edastatud komisjoni talituste poolt.

Auditeeritud projektide valim

Liikmesriik	Piirkond	Projekti kirjeldus	Toodangu liik	Auditeeritud kohapeal	Rahastamis- kõlblikud projektikulud (tuhat eurot)	Avaliku sektori toetus kok- ku (tuhat eurot)	EKFi toetus kokku (tu- hat eurot)
Hispaania	Galiitsia	Parvede ehitamine ja laevade moderniseerimine	Rannakarbid	Jah	401	241	180
		Teenistuslaevade ostmine	Rannakarbid	Jah	523	314	235
		Teenistuslaevade ostmine	Rannakarbid		523	314	235
		Teenistuslaevade ostmine	Rannakarbid		447	268	201
		Teenistuslaevade ostmine	Rannakarbid		380	228	171
	Andaluusia	Parvede ja kanalite rajamine	Merikoger, huntahven	Jah	1 978	989	742
		Parvede paigaldamine	Rannakarbid	Jah	1 807	904	678
		Haudejaama kaasajastamine	Langustiinid	Jah	954	477	358
		Veekeskkonnameetmed	Merikoger, huntahven		2 493	1 247	935
		Puuride kaasajastamine	Merikoger, huntahven		2 495	1 247	935
Prantsusmaa	Akvitaania	Tuurakala haudejaama rajamine	Esturgeon	Jah	927	187	93
		Austribasseini rajamine	Austrid	Jah	90	31	16
	Languedoc-Roussillon	Tootmis- ja tarneprotsessi laiendamine ja kaasajastamine	Austrid ja rannakarbid	Jah	4 071	1 009	303
		Tootmis- ja tarneprotsessi laiendamine ja kaasajastamine	Austrid ja rannakarbid	Jah	1 589	397	191
	Languedoc-Roussillon	Tootmis- ja tarneprotsessi laiendamine ja kaasajastamine	Austrid ja rannakarbid	Jah	717	215	108
		Tootmismaterjalid	Austrid ja rannakarbid		110	30	15
	Akvitaania	Tootmismaterjalid	Austrid ja rannakarbid		85	26	13
		Tootmis- ja tarneprotsessi laiendamine ja kaasajastamine	Austrid ja rannakarbid		297	89	45
	Languedoc-Roussillon	Tootmis- ja tarneprotsessi laiendamine ja kaasajastamine	Austrid ja rannakarbid		639	160	38
		Tootmismaterjalid	Austrid ja rannakarbid		69	21	10

Liikmesriik	Piirkond	Projekti kirjeldus	Toodangu liik	Auditeeritud kohapeal	Rahastamis- kõlblikud projektilulud (tuhat eurot)	Avaliku sektori toetus kok- ku (tuhat eurot)	EKFi toetus kokku (tu- hat eurot)
Itaalia	Provincia autonoma di Trento	Haudejaama ja mahutite rajamine	Forell	Jah	1 327	531	265
		Kalamahutite laiendamine ja kaasajastamine	Forell	Jah	280	113	56
		Olemasolevate rajatiste taristu parandamine	Forell		155	62	31
		Olemasolevate rajatiste taristu parandamine	Forell		183	73	37
	Emilia Romagna	Teeninduslaevade ostmine (kaunkarpide taasasustamine) ning teeninduskai/platvormi ostmine	Kaunkarbid	Jah	281	112	56
		Teeninduslaevade ostmine	Kaunkarbid		220	88	44
		Teeninduslaevade ostmine	Kaunkarbid		250	100	50
	Sitsiilia	Rajatiste kaasajastamine ja laiendamine	Merikoger, huntahven	Jah	1 987	1 192	1 132
		Rajatiste kaasajastamine ja laiendamine	Forell	Jah	28	17	16
Teeninduslaevade ostmine ja kaasajastamine		Rannakarbid	Jah	667	400	380	
Poola	Masovia	Kalakasvatustiikide kaasajastamine	Karpkala	Jah	775	465	349
		Tiikide kaasajastamine	Karpkala	Jah	478	287	215
		Uute rajatiste ehitamine	Tilaapia	Jah	7 744	4 519	3 389
		Rajatise kaasajastamine	Karpkala, forell, muu kala		516	309	232
		Rajatise kaasajastamine	Karpkala		224	134	101
	Poznań	Uute rajatiste ehitamine	Tuur	Jah	2 780	1 644	1 233
		Kalatiikide kaasajastamine ja ehitamine	Karpkala, forell	Jah	1 220	732	549
		Tiikide kaasajastamine	Tuur		725	435	326
		Tiikide kaasajastamine ja varustuse ostmine	Muu kala		382	229	172
		Tiikide kaasajastamine ja varustuse ostmine	Karpkala, muu kala		881	528	396

Liikmesriik	Piirkond	Projekti kirjeldus	Toodangu liik	Auditeeritud kohapeal	Rahastamis-kõlblikud projektikulud (tuhat eurot)	Avaliku sektori toetus kokku (tuhat eurot)	EKFi toetus kokku (tuhat eurot)
Portugal	Algarve	Tootmise kaasajastamine	Merikoger, huntahven, austrid, kaunkarbid	Jah	2 502	1 501	1 126
		Koorikloomade tootmisala rajamine	Austrid, Saint Jaques, rannakarbid		1 893	1 136	852
		Tuunikalapuuride rajamine	Tuunikala		2 032	1 117	838
		Tuunikalapuuride rajamine	Tuunikala	Jah	2 032	1 117	838
		Koorikloomade tootmisala rajamine	Austrid, kammkarbid, rannakarbid	Jah	1 572	943	708
	Centro	Angerjate tootmisala rajamine	Angerjad		7 941	3 970	2 978
		Rajatise kaasajastamine	Merikeel, kammeljas		3 507	1 754	1 315
		Rajatise kaasajastamine	Merikeel, kammeljas	Jah	2 217	1 109	831
		Rajatise kaasajastamine	Merikoger, huntahven, angerjas, merikeel		193	87	65
		Rajatise kaasajastamine	Austrid	Jah	84	46	35

III lisa

Liikmesriik	Piirkond	Projekti kirjeldus	Toodangu liik	Auditeeritud kohapeal	Rahastamis- kõlblikud projektikulud (tuhat eurot)	Avaliku sektori toetus kok- ku (tuhat eurot)	EKFi toetus kokku (tu- hat eurot)
Rumeenia	Constanța	Uute rajatiste ehitamine	Kammeljas	Jah	2941	1765	1323
	Tulcea	Rajatise kaasajastamine	Karpkala, muu kala	Jah	2444	1466	1100
	Vrancea	Rajatise kaasajastamine ja laiendamine	Karpkala, muu kala		1916	1150	862
	Tulcea	Vesiviljelusettevõtte üleminek mahetootmisele	Karpkala		548	548	411
	Braila	Rajatise kaasajastamine	Karpkala, forell ja muu kala		1237	742	557
	Giurgiu	Tootmise mitmekesistamine ja praeguse tegevuse kaasajastamine	Karpkala, muu kala	Jah	2424	1454	1091
	Calarași	Tuurakala intensiivkasvandus	Tuur	Jah	3946	2367	1776
	Ialomița	Vesiviljelusettevõtte üleminek mahetootmisele	Karpkala, muu kala	Jah	1000	1000	750
	Prahova	Rajatise kaasajastamine	Karpkala, muu kala		1036	622	466
	Argeș	Uute rajatiste ehitamine	Forell		1823	1094	820
				31	84986	45353	33274

III lisa

Auditeeritud projektide tulemused

Liikmesriik	Liik	Iga-aastane toodang enne projekti (tonnides)	Iga-aastane vandatud toodang pärast projekti (tonnides)	Tegelik iga-aastane toodang (tonnides)	Tööhoive enne projekti	Kavandatud tööhoive pärast projekti	Tegelik tööhoive	Eesmärgid veel saavutamata	Investeeringut alustati enne teostusust	Eba-piisavad töendid kuludele vastavast tulust	Näide edukast projektist
Hispaania	Kaasajastamine	8000	8000	4900	33	33	38				
	Kaasajastamine	70	70	70	16	16	16				
	Ulus	0	200	200	30	50	52				
	Ulus	0	900	600	0	15	8				
	Kaasajastamine	41	45	30	17	25	22				
	Ulus	0	90000	90000	0	2	1				
Prantsusmaa	Ulus	0	15	15	1	1	0				
	Kaasajastamine	120	500	170	35	50	47				
	Kaasajastamine	E/K	E/K	80	15	30	26				
Itaalia	Kaasajastamine	80	160	99	E/K	E/K	E/K				
	Kaasajastamine	830	1240	1000	6	6	6				
	Kaasajastamine	1240	1350	1000	6	6	6				
	Kaasajastamine	10468	10733	10500	5 töötajat 570 kooperaatiivliiget	5 töötajat 570 kooperaatiivliiget					
	Kaasajastamine	1800	2200	2500	90	91	100				
	Kaasajastamine	5	11	8	2	2	2				
Kaasajastamine	540	1120	1000	23	24	24					

III lisa

Liikmesriik	Liik	Iga-aastane toodang enne projekti (tonnides)	Iga-aastane kavandatud toodang pärast projekti (tonnides)	Tegelik iga-aastane toodang (tonnides)	Tööhõive enne projekti	Kavandatud tööhõive pärast projekti	Tegelik tööhõive	Eesmärgid veel saavutamata	Investeeringut alustati enne toetusotsust	Eba- piisavad töendid kuludele vastavast tulust	Näide edukast projektist
Poola	Kaasajastamine	0	40	-	2	4	-				
	Taastamine	0	10	-	1	1	1				
	Ulus	0	200	1000	0	13	19				
	Ulus	0	32	0	0	1	3				
Portugal	Kaasajastamine	5	7	5	10	10	10				
	Kaasajastamine	120	150	135	4	9	8				
	Kaasajastamine	120	392	20	7	9	14				
	Ulus	0	1 555	0	0	3	8				
Rumeenia	Ulus	0	2 380	10	0	16	21				
	Kaasajastamine	175	810	50	6	6	6				
	Ulus	0	150	0	2	7	E/K				
	Kaasajastamine	112	467	400	E/K	E/K	E/K				
Rumeenia	Kaasajastamine	100	428	E/K	10	22	E/K				
	Kaasajastamine	6	132	0	2	9	E/K				
	Mahetootmine	E/K	E/K	E/K	E/K	E/K	E/K				

Tootmise ega tööhõive kasvu ei ole kavandatud

Kavandatud kasvu ei saavutatud

Eesmärgid saavutatud

Kokkuvõte

I Liikmesriigid saavad Euroopa Kalandusfondi (EKF) vahendeid kasutada 2015. aasta lõpuni. Seetõttu ei ole veel teada lõplik EKFi vahendite jaotumine vesiviljeluse meetmete vahel aastatel 2007–2013.

III Komisjon nõustub, et kuni 2013. aasta lõpuni ei pruukinud EKFi toetus vesiviljeluse säästvale arengule saavutada kõiki oodatud või soovitud tulemusi. Siiski soovib komisjon rõhutada, et vaatamata finants- ja majanduskriisile on tootmismahud püsinud stabiilsed ning toodangu väärtus on pisut kasvanud. Sektori töökohtade hulk on säilinud. Ajavahemikul 2007–2013 õpitut on arvesse võetud uues Euroopa Merendus- ja Kalandusfondis (EMKF) ajavahemikuks 2014–2020.

IV Komisjon on arvamusel, et mõned, kuid mitte kõik, EKFi rahastatud vesiviljeluse säästvat arengut toetavad meetmed on olnud otstarbekalt kavandatud ja nende üle on teostatud järelevalvet, hoolimata nende meetmete tulemuslikkuse hindamise keerukusest.

Komisjon nõustub, et ühine kalanduspoliitika (ÜKP) ei taganud eelmisel programmiperioodil vesiviljeluse arenguks piisavalt selget raamistikku. Probleemi lahendamiseks võeti 2013. aastal vastu reformitud ühine kalanduspoliitika ning uued strateegilised suunised vesiviljeluse tarbeks.

Ent kütusekriisi puhkemine 2008. aastal ning sellele järgnenud globaalne majandus- ja finantskriis tähendas, et vesiviljelusfirmad seisis silmitsi täiesti uute probleemidega, mida polnud võimalik programmiperioodi 2007–2013 alguses ette näha. Sel oli tugev mõju programmiperioodi alguses paika pandud EKFi rahastatud vesiviljeluse meetmete eesmärkide saavutamisele.

Komisjon koostas põhjaliku vademeekumi ja juhised järelevalve kohta, pannes erilist rõhku näitajate kasutamisele EKF-s: (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/official_documents/updated_eff_working_paper_on_indicators_en.pdf). Liikmesriigid ei ole üheski etapis märku andnud komisjonipoolsest ebapiisavast juhendamisest.

Komisjon võtab arvesse, et erinevatest ELi allikatest pärinevad vesiviljelusalased andmed ei olnud piisavalt võrreldavad. Osaliselt põhjustas seda asjaolu, et vesiviljelust puudutavad andmed pärinevad erinevatest ELi tasandi allikatest vastavalt eri kasutus-aladele (tootmistrendid ja sotsiaal-majanduslikud näitajad). Üldjoontes on need andmebaasid võrreldavad, kuid erisused ilmnevad erineva ulatuse, puuduvate andmete ning konfidentsiaalsuse tõttu. Kalandusandmete kogumise raamistiku eelseisev läbivaatamine annab komisjonile võimaluse tegelda puudulike andmete probleemiga.

Järelevalvekomitee, milles komisjonil on üksnes vaatleja staatus, jälgib kogu rakenduskava elluviimist, mitte ainult vesiviljelust. Tuleks meenutada, et rakenduskavad hõlmasid kuutteist meetet ning EKFi ressursse arvestades ei olnud vesiviljelus neist kõige tähtsam. Komisjon leiab, et järelevalvekomiteede vesiviljelusele pühendatud aeg oli kooskõlas nende meetmete olulisusega.

V Tuleviku tarbeks on komisjon ÜKP reformi kontekstis kasutusele võtnud avatud kooskõlastusmeetodi, mille eesmärk on toetada liikmesriikide pingutusi vesiviljeluse säästval arendamisel ning julgustada neid tugevamini siduma poliitilisi eesmärke ja rahastamisprioriteete. EMKF ja ÜKP näevad ette, et iga liikmesriik peab vastu võtma mitmeaastase riikliku vesiviljeluse strateegia, et olla võimeline oma EMKF rakenduskava raames vesiviljelust toetama.

VI

Komisjon rõhutab, et majandus- ja finantskriis mõju- tas oluliselt vesiviljelussektori majanduskasvu ning tööhõive eesmärkide saavutamist.

EKF tugineb koostöös liikmesriikidega toimuva eel- arve täitmise põhimõttele, mistõttu toimub projek- tide valimine liikmesriikide tasandil. Üha halvene- vate majandustingimuste tõttu seisid liikmesriigid silmitsi järjest väheneva projektide hulgaga selles sektoris.

VII

Kuigi komisjon nõustub, et EKFi rahastatud meet- mete regulatiivne raamistik ning eriti järelevalve ei andnud soovitud tulemusi, on oluline märkida, et 2008. aasta kütusekriis ning sellele järgnenud majandus- ja finantskriis avaldasid sektorile suurt mõju.

Uus Euroopa Merendus- ja Kalandusfond tagab selgema poliitikaraamistiku, põhinedes kuuel ELi prioriteedil ja konkreetsete eesmärkide kogumil. Seeläbi on EMKF-I parem sekkumisvõime, suurene- nud tulemusele orienteeritus ning tugevam järele- valve- ja hindamissüsteem, mis kindlustab suurema panuse ÜKP eesmärkide saavutamisse, eriti ELi vesiviljeluse säästvasse arengusse.

VIII a)

Komisjon analüüsib põhjalikult vesiviljeluse toeta- mise põhimõtteid uue EMKFi rakenduskavades, mis eeldatavasti esitatakse 2014. aasta teises pooles. Komisjon analüüsib hoolikalt ka sidusust raken- duskavade meetmete ning vesiviljeluse riiklikes mitmeaastastes strateegilistes plaanides esitatud meetmete vahel.

Eeldatavasti hõlbustavad arvuliselt väljendatud eesmärkide ja vahe-eesmärkide püstitamine ning hindamise läbiviimiseks vajalike andmete kogumise ja järelevalve menetlused eesmärkide saavutamise kontrollimist.

VIII b)

Komisjon on koostanud suunised vesiviljeluse sääst- vaks arendamiseks, sealhulgas on ära toodud ka asjaomased keskkonnategurid: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/aquaculture/official_documents/com_2013_229_et.pdf

Samuti on koostatud suunised selle kohta, kuidas peaks olema täidetud mitmeaastaste riiklike vesiviljeluse strateegiakavade eeltingimused: http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/10-guidance-emff-specific-eacs_en.pdf.

Lisana eelhindamise suunistele on komisjon koostanud juhised selle kohta, kuidas stra- teegilise keskkonnamõju hindamise tule- musi siduda rakenduskavade koostamisega: http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/08-strategic-environmental-assessment_en.pdf.

Komisjon on välja töötanud suunised erandite kohta, mis on lubatud loodusliku linnustiku kaitse direktiivi artikli 9 raames. Dokumendi eesmärk on selgitada loodusliku linnustiku kaitse direktiivi artikli 9 põhimõtteid, mis aitavad ära hoida kormo- ranide tekitatavat tõsist kahju või kaitsta taimes- tikku ja loomastikku, samuti antakse dokumendis praktilist nõu nende põhimõtete elluviimiseks: http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants/files/guidance_cormorants.pdf.

Lisaks on komisjon praegu abiks veepoliitika raamdirektiivi ja valmiva merestrateegia raam- direktiivi rakendamissuuniste koostamisel. Kõik selle projektiga seonduvad dokumendid on kät- tesaadavad aadressil <https://circabc.europa.eu/w/browse/4eda1116-2b76-4a0c-b4ed-b3ec2616b013>.

See tegevus toetub Natura 2000 võrgustiku säästva vesiviljeluse suunistele: <http://ec.europa.eu/environ-ment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>

VIII c)

Vastavalt eeltingimustele, mille täitmist nõutakse mitmeaastaste vesiviljelust käsitlevate riiklike strateegiakavade puhul, ei võta komisjon EMKFi rakenduskavasid vastu enne, kui liikmesriigid on esitanud asjakohased nõuetele vastavad mitmeaas- tased riiklikud strateegiakavad säästva vesiviljeluse edendamiseks.

Osa sellest soovitusel tuleks suunata liikmesriikidele, kuna vastavalt koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise põhimõttele on liikmesriikide ülesanne koostada ja ellu viia sidus vesiviljelussektori arendamise riiklik strateegia. Komisjon ei saa rakendada mingeid sanktsioone ega alustada rikkumismenetlust, kui liikmesriigid ei koosta või ei rakenda neid strateegiaid kooskõlas komisjoni suunistega.

VIII d)

Kuigi haldusmeetmete lihtsustamine ja ruumiline planeerimine on peamiselt liikmesriikide pädevuses, on komisjon vesiviljeluse strateegilistes suunistes (COM(2013) 229) eesmärgidena välja toonud ruumilise planeerimise ning haldusmeetmete lihtsustamise. Samuti julgustab komisjon liikmesriike ellu viima hiljuti vastu võetud mereala ruumilist planeerimist käsitlevat direktiivi, et parandada vesiviljeluse arengut.

VIII e)

Komisjon rõhutab, et alates 1996. aastast on vesiviljelustoodangu statistika kohta kehtestatud õigusraamistik (määrus nr 788/96, mis tunnistati kehtetuks määrusega nr 762/2008). Komisjon tegeleb andmetega seonduvate probleemidega edasi vastavates foorumites ja vastavate menetluste raames (nt kalandusandmete kogumise raamistiku andmekogumi laiendamine ka magevee vesiviljelusele ning meetodikate ühtlustamine).

IX a)

Pärast ELi vesiviljelust käsitlevate strateegiliste suuniste vastuvõtmist 2013. aasta aprillis on liikmesriigid hakanud koostama mitmeaastaseid säästvat vesiviljelust toetavaid riiklikke strateegiakavasid. Komisjon teostab nende kavade elluviimise üle järelevalvet. Kavade hõlmavad ka liikmesriikide eesmärgid ning nende saavutamiseks mõeldud meetmeid. Erilist tähelepanu pööratakse kooskõlale mitmeaastase riikliku strateegiakava eeltingimustega, ilma milleta ei ole komisjonil võimalik EMKFi rakendus-kava heaks kiita.

IX b)

Komisjon arvestab selle soovitusel ning sellele keskendutakse komisjoni mereala ruumilise planeerimise algatuses. Vt kommentaar punkti VIII alapunktis d.

IX c)

Komisjon rõhutab, et EMKF hõlmab mitu uut elementi, mis aitavad suunata EMKFi rahastamist sellistele projektidele, mis aitavad kõige paremini kaasa vesiviljeluse säästvale arengule ning kindlustavad kuludele vastava tulu. Nende elementide hulka kuuluvad: 1) tugevdatud järelevalve süsteem ja iga-aastased aruanded finantseeritavate meetmete kohta; 2) põhjalikum iga-aastane toetuse rakendamise aruanne; 3) suurem tulemusele orienteeritus, mis hõlmab ka uut tulemusraamistikku, ning 4) eeltingimused, mis tagavad, et vesiviljeluse raames finantseeritavad meetmed oleksid kooskõlas riikliku mitmeaastase vesiviljeluse strateegiakavaga.

IX d)

Ajavahemikul 2014–2020 edendab EMKF suuremat tulemustele orienteeritust kui eelmine EKF (kasutatakse ühiseid tulemusnäitajaid), sealhulgas rakendades tulemusraamistikku (kasutatakse ühiseid väljundinäitajaid). EMKFi määrus näeb ette delegeeritud õigusakti ühiste näitajate kohta.

EMKFi ettepaneku kohaselt koosneb uus järelevalve süsteem järgmistest elementidest:

- liikmesriikide tasandi andmebaas (INFOSYS), kus ühist struktuuri ja ühiseid näitajaid kasutades talletatakse teave iga toimingu kohta;
- komisjonile saadetav aruanne, kus esitatakse oluline teave kokkuvõtlikul kujul. Teave peaks olema kumulatiivne, et peegeldada toetuse rakendamise arengut.

EMKFi ühised näitajad on järelevalve ning hindamise aluseks ning aitavad anda ülevaate programme tulemuslikkusest. Nende abil on võimalik ELi tasandil teavet koondada ning mõõta edusamme, mis on tehtud Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide suunas liikumisel.

Sissejuhatus

02

Imporditud kala on suures osas pärit kalapüügist, mitte vesiviljelusest. Imporditud vesiviljelustoodeks on peamiselt troopilised liigid, mida ELis ei ole võimalik märkimisväärsetes kogustes toota.

03

Komisjon kasutab andmete allikatena kalandusandmete kogumise raamistikku ja Eurostati, millest võib tuleneda erinevus võrreldes ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni andmetega, mida kontrollikoda punktis 3 nimetab.

06

Kuigi vesiviljelus kuulub nõukogu määruse nr 2371/2002 reguleerimisalasse ning seda teemat käsitlesid ka 2002. ja 2009. aasta teatised vesiviljeluse säästva arengu strateegia kohta, tuleb rõhutada, et ELil ei ole selles valdkonnas ainupädevust.

07

Ühine vastus punktidele 7 kuni punkti 8 alapunkt c.

2002. ja 2009. aasta teatiste prioriteetsed meetmed määrati kindlaks konsultatsioonide ja mõjude hindamise abil. Peaaegu kõik meetmed, mis neis kahes teineteist täiendavas teatises sisaldasid, rakendati ellu.

Kui valmistati ette 2013. aasta suuniseid vesiviljeluse tarbeks, leidis komisjon koos sidusrühmade ja liikmesriikidega, et vaja oleks samade prioriteetsete meetmete edasiarendamist. Peamine erinevus võrreldes kahe eelneva teatisega seisneb uue haldusmehhanismi rakendamises, mille järgi komisjon koordineerib liikmesriikide tegevust ja teabevahetust parimate tavade kohta.

14

Komisjon rõhutab, et see statistika puudutab ainult EKFi rahastatud vesiviljeluse projekte.

Tähelepanekud

21

Komisjon andis tagasisidet riiklike strateegiakavadega hõlmatud toimingute kohta, pidades rakenduskavade osas liikmesriikidega läbirääkimisi vastavalt EKFi määruse (nr 1198/2006) artiklitele 15 ja 17.

See uurimistulemus kinnitab, et komisjoni talitused viisid läbi nõutavad rakenduskavade hindamised, pidades eriti silmas vesiviljeluse säästvat arengut ja kooskõla riiklike strateegiakavadega.

22

Komisjon leiab, et riiklike strateegiakavade ning rakenduskavade läbivaatamise osas täitis ta oma õiguskohustusi. Riiklike strateegiakavade eesmärk oli esitada liikmesriikide eesmärkide üldraamistik. Need ei pidanud olema nii üksikasjalikud kui liikmesriikide rakenduskavad.

23

Et toetada keskkonnamõju hindamise direktiivi rakendamist, on komisjon avaldanud mitu uuringut, aruannet ja juhenddokumenti¹. Need on kasulikud laiale sidusrühmade ringile, nagu riiklikud ametiasutused, arendajad, konsultandid, teadlased, vabaühendused ja üldsus. Komisjon tagab, et selliseid dokumente uuendatakse kooskõlas kontrollikoja praktikaga.

Vt ka komisjoni vastus seoses 1. soovitusel punktiga b.

24

Järgmine vastus puudutab punkte 24 ja 25.

¹ <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-support.htm>.

Komisjon andis liikmesriikidele täiendavaid suuniseid EKFi puudutavas vademeekumis ning mitmes EKFi veekeskkonnameetmeid puudutavas tõlgendavas märkuses. Lisaks suunistele Natura 2000 kohta töötas komisjon välja ka suunised loodusliku linnustiku kaitse direktiivi artiklis 9 toodud vesiviljeluse erandite kohta, mille eesmärk on hoida ära kormoranide tekitatavat tõsist kahju või kaitsta taimestikku ja loomastikku: http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants/files/guidance_cormorants.pdf

Seoses keskkonnamõju hindamise direktiiviga vt komisjoni vastused 1. soovitusel punktile b. Üksikasjalikud suunised selle rakendamise kohta on kättesaadavad ka internetis².

Komisjon ning liikmesriigid algatasid veepoliitika raamdirektiivi tarbeks ühise rakendamisstrateegia. Vesiviljelussektor hakkas veepoliitika raamdirektiivi aktiivselt rakendama ning ühines ühise rakendamisstrateegiaga 2010. aastal (ametiliitude FEAP (Federation of European Aquaculture Producers – Euroopa akvakultuuritootjate föderatsioon) ja EMPA (European Mollusc Producers Association – Euroopa molluskitootjate assotsiatsioon) kaudu). Komisjon aitab praegu välja töötada suuniseid, kuidas rakendada veepoliitika raamdirektiivi ning merestrateegia raamdirektiivi seoses vesiviljelusega.

26

Ühine vastus punktidele 26–30.

Kuigi andmete õigsuse kinnitamine ning kvaliteedi tagamine kuulub peamiselt liikmesriikide kohustuste hulka, võttis komisjon kasutusele mitu abinõud, et parandada vesiviljeluse andmete ühtlustamist ja ulatust, pidades silmas nii olemasolevate raamistike rakendamist kui ka kalandusandmete kogumise raamistiku parandamist. Komisjon rõhustab, et selle tulemusena anti ELi vesiviljeluse kohta välja teaduslik aasta majandusaruanne.

Nagu on sätestatud määruse nr 762/2008 artiklis 6, peavad liikmesriigid esitama komisjonile igal aastal aruande esitatud andmete kvaliteedi kohta. Üksikasjalik metoodikaaruanne peaks kirjeldama, kuidas andmeid koguti ja koostati. Komisjon vaatab andmed ja aruanded läbi ning arutab neid kahepoolset ja/või alalise põllumajandusstatistika komitee vastavas kalandusstatistika töögrupis.

Kuna kuupmeetrites esitatud vesiviljelusrajatiste suuruse andmed ei pruugi mõnede liikmesriikide puhul olla veel täiesti usaldusväärsed, uurib Eurostat jätkuvalt, kuidas andmete hindamismenetlust parandada. Küsitavate andmete puhul palutakse liikmesriikidelt selgitusi ning vajaduse korral nende parandamist.

Rajatiste kogumahul kuupmeetrites puudub selge seos kogu tootmismahuga tonnides: tootlikkus kilogrammides kuupmeetri kohta võib suuresti varieeruda sõltuvalt tootmismeetodist (puurid, mahutid jne), keskkonnast (magevesi ja soolane vesi) ning kalaliigist. Mõnede kalaliikide ja tootmismeetodite puhul lähtuvad riigid aruandmisel määrusest nr 762/2008 ja esitavad rajatiste suuruse hektarites, mitte kuupmeetrites.

Liikmesriigid peavad saatma koos andmetega ka üksikasjalikud metoodikaaruanded, kus kirjeldatakse, kuidas andmeid koguti ja koostati, ning mis tagavad komisjonile vajalikud elemendid andmete kvaliteedi tõeseks hindamiseks.

² http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/interpretation_eia.pdf.

Metoodikaaruanne on nüüd sarnaselt andmestikega täielikult integreeritud Eurostati andmete esitamise ja jälgimise keskkonda (eDAMIS). Liikmesriigid esitavad nüüd aruanded kord aastas. Andmete õigsuse hindamine saab toimuda sõltumatult aruannete kättesaadavusest.

Komisjon on sellest olukorrast teadlik ning on astunud samme selle parandamiseks. Liikmesriike palutakse nüüd konfidentsiaalsust põhjendada ning Eurostat on alustanud tööd konfidentsiaalsusharta kallal, mille eesmärk on veelgi piirata liikmesriikide-poolset andmete konfidentsiaalseks muutmist. Mis puudutab andmete esitamisega hilinemist, siis komisjon on tugevdanud reeglite järgimise kontrolli ning mittejärgimise korral võetavaid järelemeetmeid. Liikmesriikidele, kes ei esita õigeaks ajaks korrektheid andmeid, tuletatakse meelde nende õiguslikke kohustusi üha rangema lähenemise teel, mis võib potentsiaalselt viia rikkumismenetluseni.

Komisjon on teadlik andmete erinevustest, mille põhjuseks on suuresti erinevused õiguslikes raamistikutes. Kalandusandmete kogumise raamistiku järelhindamine selgitas välja eri õigusaktide lahknevused ja kattuvused ning kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF³) analüüsis andmestikke. Lahknevused ilmnevad erineva hõlmatus, puuduvate andmete ning konfidentsiaalsuse tõttu.

³ Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) – „The Economic Performance Report on the EU Aquaculture sector” (STECF-13-29). 2013. Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, EUR 26336 EN, Teadusuuringute Ühiskeskus 866 71, 383 lk.

Komisjon võtab erinevuste vähendamiseks tarvitusele abinõud – vaatab läbi kalandusandmete kogumise raamistiku ning rakendab tegevuskava kalandus- ja vesiviljeluse andmestike statistiliste mõistete ühtlustamiseks.

31

Kuigi komisjoni teostatud EKFi vahehindamine hõlmab ka vesiviljelusmeetmete läbivaatamist, neelab vesiviljelus rahalisi vahendeid arvestades suhteliselt tagasihoidliku osa EKFi eelarvest. Komisjon leiab, et jõupingutused, mis on tehtud vesiviljeluse hindamiseks, on kooskõlas toetuse tasemega.

32

Komisjon valib kordusaudite jaoks liikmesriike riskialüüsi põhjal ning kontrollitav tegevus valitakse esinduslikust juhtumite valimist, mille on eelnevalt välja valinud ja kontrollinud liikmesriigi auditeerimisasutus. Komisjon võtab valimi koostamisel arvesse nii paljusid suundi kui võimalik ning see, kas vesiviljeluse projektid kontrollimiseks valitakse, sõltub suuresti nende arvust ning rahaeraldistest vastavas rakenduskavas.

Iga juhtumi puhul võrreldakse mõlema osapoolte järeldusi. Tulemusi kontrollitakse korrakohaselt. Kõnealuse seitsme vesiviljelusjuhtumi puhul ei leitud säästva arenguga seotud probleeme.

33

EKFi õigusraamistik ei sisalda sellist täiendavat hindamist ühegi EKFi viie prioriteetse suuna puhul. Sellest hoolimata viis komisjon ÜKP reformi ning vesiviljelusalaste suuniste koostamise käigus sellise hindamise läbi, konsulteerides sidusrühmade ja liikmesriikidega.

34

Järelevalvekomitee jälgib kogu rakenduskava täitmist, mitte ainult vesiviljelusega seonduvat. Tuleks meenutada, et rakenduskavad hõlmasid kuutesteid meedet ning EKFi ressursse arvestades ei olnud vesiviljelus neist kõige tähtsam.

Komisjon leiab, et järelevalvekomiteede vesiviljelusele pühendatud aeg oli kooskõlas nende meetmete olulisusega.

35

Kuuenda raamprogrammi raames rahastatud uurimisprojektid vesiviljeluse toetamiseks keskendusid kolmele põhieesmärgile:

- i) poliitikaprobleemide lahendamine praktiliste ning rakendusuringute kaudu (teaduslik tugi poliitikale);
- ii) toidu kvaliteedi ja ohutusega seotud kõrgetasemeliste teadusuuringute edendamine (5. prioriteet), ning
- iii) teadusuuringute väljatöötamine väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks.

36

ELi 2020. aasta bioloogilise mitmekesisuse strateegias on eesmärk nr 4 „kalavarude parem majandamine“, mis on üle kantud ka uude LIFE määrusesse aastateks 2014–2020. Kuna see eesmärk on looduse ning bioloogilise mitmekesisuse osas prioriteetne teemavaldkond, on strateegias püstitatud vesiviljelusega seotud eesmärgid, mis muu hulgas tuginevad LIFE projektide tulemustele. Peamised küsimused, millega uurimisprojektides tegeldi, olid haiguste ennetamine, kalade söötmine, valikaretamine, kalade heaolu, uute kandidaatliikide bioloogiline potentsiaal, vesiviljelustoodete ohutus ja kvaliteet ning keskkonnakaitse. Need teemad peegeldavad vesiviljelustööstuse põhilisi vajadusi ning tulemusi saavad otseselt kasutada peamiselt vesiviljelusettevõtjad. Üldiselt on 6. raamprogrammi raames rahastatud uurimisprojektid andnud olulise panuse keskkonnaküsimuste, genoomika, kalade söötmise, kalade haiguste ning rahvatervisega seotud teadmistesse.

Kuigi projektitulemused olid ennekõike suunatud ettevõtjate vajadustele, on neid kasutatud ka vesiviljelusega seotud õigusaktide ning suuniste koostamisel. Selleks et ette valmistada strateegilised suunised ELi vesiviljeluse säästvaks arendamiseks (COM(2013) 229), kasutas komisjon ka teiste ELi rahastamisprogrammide nagu Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Euroopa naabruspoliitika (ENP) ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi raames toetatud ja teemaga haakuvaid projektitulemusi. Projektitulemusi on levitatud ning neist on teavitatud sidusrühmi, nagu nõuandvad organid, tööstusharu (nt Euroopa vesiviljeluse tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvorm) ja poliitikakujundajad.

1. selgitus

Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et ainult väike osa 14 miljoni euro suurusest kogusummast, mis maksti kontrollikoja kindlaks määratud 18 projektile välja, omas tähtsust vesiviljeluse jaoks. Enamik LIFE projekte, milles vesiviljelust nimetatakse, tegelevad sellega üksnes laiemas kontekstis (tüüpiline näide on LIFE97 ENV IRL 209 – Bantry Bay rannikualade integreeritud majandamise konsensuspõhise strateegia väljaarendamine, mis sisaldas olemasolevaid vesiviljeluse arendusi osana strateegilisest planeerimisest, kuid need olid vaid väga väike komponent suurest projektist).

Kuuenda raamprogrammi raames rahastatavast 77 vesiviljelusega seotud uurimisprojektist tegelesid kaks projekti andmevahetuse, teabe levitamise ning tehnosiirdega ning omasid suurt tähtsust sidusrühmade ning laiema üldsuse jaoks:

- 1) Projektiga „PROFET POLICY: Euroopa platvorm edastamiseks Euroopa teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse tulemusi kalanduse ning vesiviljelusega seotud sidusrühmadele“ (ELi-poolne rahastamine 764 144 eurot) arendati välja platvorm, mille kaudu saab edastada andmeid ning levitada ELi rahastatud viienda ja kuuenda teadusuuringute raamprogrammi kalandus- ja vesiviljeluse uurimisprojektide tulemusi. Valmis veebipõhine struktuur, et avaldada tehnilisi teabelehti, korraldati temaatilisi ning piirkondlikke seminare, mis olid mõeldud vesiviljelustootjatele, kaluritele, teadlastele, riiklikele ja Euroopa poliitika kujundajatele ning teistele sidusrühmadele. Samuti korraldati õpikodasid, et esitleda kuuenda raamprogrammi projekte, mis kuulusid poliitikale pakutava teadustoe valdkonda, poliitikaga seotud sidusrühmadele, kalandus- ja vesiviljelusorganisatsioonidele ning võrgustikele.

- 2) Projektiga „FEUFAR: Euroopa kalandus- ja vesiviljelusuuringute tulevik“ (ELi-poolne rahastamine 499 680 eurot) teostati prognoos ning jagati tulevikusuundade osas soovitusi, millel oli oluline mõju ELi konkurentsivõimele vesiviljeluse alal ning ka keskkonnakaitsele. Projektiga püüti kindlaks määrata vesiviljeluse teadusuuringute tulevikuvajadused, tuginedes komplekssele ja interaktiivsele prognoosimetoodikale, mis hõlmas: i) süsteemi kirjeldamist; ii) süsteemi liikumapanevate jõudude kindlaksmääramist ning iii) hüpoteeside püstitamist liikumapanevate jõudude kohta, mis viivad potentsiaalsete tulevikustsenaariumideni. Need erinevad stsenaariumid pakkusid alust, eriti vesiviljeluse puhul, et teha kindlaks võimalikud probleemid majanduslikust, ökoloogilisest, ühiskondlikust ning juhtimise (halduse) perspektiivist. Analüüsi põhjal määrati kindlaks mõned olulised teadusuuringute vajadused seoses kalapüügi ja vesiviljelusega.

37

Komisjon kavatses lisaks muule tegelda ka nende kontrollikoja tähelepanekutes osutatud teemadega, vahetades teavet parimate tavade kohta avatud kooskõlastusmeetodil. Komisjon toetab samuti liikmesriikide jõupingutusi halduskoormuse vähendamisel vastava kõrgetasemelise tööühma abiga.

38

Komisjon rõhutab, et asjaomaste ELi seaduste järgi (ÜKP ja EKF) ei olnud liikmesriikidel sääraseid kohustusi. Mitmeaastased riiklikud vesiviljeluskavad katavad nüüd selle vajaduse (2013. aasta ÜKP alusmääruse artikkel 34 ning üks eeltingimustest). Need tuleb komisjonile edastada hiljemalt rakenduskava edastamise päeval. Komisjoni 29. aprillil 2013 vastu võetud suunised (COM(2013) 229) peaksid liikmesriike abistama riikliku mitmeaastase strateegiakava koostamisel.

2. selgitus

Komisjon on teadlik asjaolust, et ruumilist planeerimist ja lubade väljastamist puudutavad tavad on ELi lõikes väga erinevad. Kuid see on valdkond, kus valitseb liikmesriikide pädevus. Seetõttu, nagu juba teatati komisjoni 2011. aasta ettepanekus Euroopa parlamendi ja nõukogu ühist kalanduspoliitikat käsitleva uue määruse kohta, toetab komisjon „oskusteabe ja parimate tavade vahetamist“.

Selliseid vahetusi aitab lihtsustada liikmesriikide mitmeaastaste vesiviljeluse strateegiakavade avaldamine.

Lisaks peaksid need mitmeaastased strateegiakavad käsitlema selgesõnaliselt selliseid küsimusi nagu kontsessioonide väljastamiseks kuluv aeg.

Mis puudutab osutatud juhtumeid, siis komisjon teavitab asjassepuutuvaid liikmesriike kontrollikoja tähelepanekutest.

Ühine vastus punktidele 39 ja 40

Uus mereala ruumilist planeerimist käsitlev direktiiv aitab kaasa selle valdkonna paremale integreerimisele.

Strateegilistes suunistes (COM(2013) 229) nimetas komisjon ruumilise planeerimise puudumist ning vajadust haldusmeetmete lihtsustamise järele takistavate teguritena, mis piiravad vesiviljeluse edasist arengut. Kuna haldusmeetmete lihtsustamine ja ruumiline planeerimine kuuluvad liikmesriikide pädevusse, tegeleb komisjon nende küsimustega avatud kooskõlastusmeetodil parimate tavade vahetamise seminaridel. Lisaks annab uus merealade ruumilise planeerimise ja rannikualade integreeritud haldamise määrus liikmesriikidele raamistikku, mis võimaldab kasutada põhjalikku ja koordineeritud planeerimisprotsessi eri sektorite lõikes ning liikmesriikide vahel.

41

Komisjon kinnitab, et finants- ja majanduskriis mõjutas märkimisväärselt vesiviljelussektorit tervikuna ning eriti vesiviljeluse meetmete rahastamist läbi EKFi. See mõjutas tarbijate nõudlust, vähendas seeläbi tootjate valmidust investeerimisriske võtta. Lisaks nõrgestas avaliku sektori kulutuste vähendamine olulisel määral riikliku kaasrahastamise võimet enamikus liikmesriikides.

Rumeenias tekitas finantskriis toetuste saajatele tõsisel raskusel EKFi rahastatud projektide elluviimisel. Seda peegeldab ka garantiifondi intensiivne kasutamine, mis andis 2013. aasta lõpuni välja ligikaudu 7,5 miljoni euroni ulatuvaid finantsgarantii- sid. Põhilised toetuste saajad olid projektid, mis olid seotud investeerimisega vesiviljelusettevõtetesse.

42

Komisjon märgib, et

- finantskriisi tõttu oli peaaegu võimatu leida vahendeid, mis oleksid olnud vajalikud selles sektoris uue äri alustamiseks;
- kriis mõjutas tugevalt nõudlust, tõstes seeläbi oluliselt uute ettevõtjate jaoks finantsriske.

Komisjon leiab, et otsuste taga võis olla kulukohustustest vabastamise oht, kuid see on kõigest üks paljude teiste tegurite seas.

44

Määruse nr 1198/2006 (Euroopa Kalandusfondi kohta) artikli 15 punktis 2 on öeldud, et riiklik strateegiline kava sisaldab, kui see on liikmesriigi puhul asjakohane, kokkuvõtet ühise kalanduspoliitika kõigist aspektidest, selles kehtestatakse prioriteedid, eesmärgid, vajaminevate avalike rahaliste vahendite prognoos ning rakendustähtajad. Seega ei ole liikmesriigid kohustatud kõigil juhtudel nii toimima.

45

Liikmesriigid on otsustanud, et rahalised vahendid esitatakse ainult rakenduskavade tasemel, finants- tabelites, nagu nõutakse komisjoni määruse (EÜ) nr 498/2007 I lisa B osas, mis kohustab liikmesmaid finantsressursse jaotama suundade, mitte meetmete kaupa (ning vesiviljelus on ainult meede).

46

Komisjon toetab nüüd EMKFi rakenduskavas tulemusele orienteeritud lähenemist ning soovib nimetatud nõrkustega tegelemiseks kasutada ühiseid realistlike eesmärkidega näitajaid.

Esialgused eesmärgid seati paika seitse aastat tagasi, kui majandusolukord oli täiesti erinev. Komisjon leiab, et eesmärkide muutumine peaks kaasa tooma eelarvete ümberjaotamise.

Komisjoni kogemus näitab, et liikmesriigid võivad eesmärgi liiga kõrgele või madalale seada. EMKF-s püütakse sellele puudusele lahendust leida muu hulgas ühiste näitajate kehtestamisega ning pannes rohkem rõhku hindamisele ja järelevalvele, mille hulka kuulub ka hindamiskava. Viimane tagab, et liikmesriigid viivad pidevalt läbi hindamist, et jälgida edusamme ja tegevuse tulemuslikkust.

47

Vt komisjoni vastus 3. selgitusele.

48

Mõnedes liikmesriikides oli tavapärane, et võimalikud toetuse saajad pidid muude dokumentide hulgas esitama ka äriplaani. See võimaldas välja jätta majanduslikus mõttes selgelt ebamõistlikud projektid ning toetada kulutustele vastava tulu saavutamist.

3. selgitus

Rumeenial on merevesiviljeluseks Mustas meres piiratud võimalused, peamiselt on need seotud rannakarpidega. Vastavalt direktiivile 79/923/EMÜ (karpide elukeskkonna vee nõutava kvaliteedi kohta) määrati Rumeenia Musta mere rannikul kindlaks neli piirkonda, mis olid rannakarpide viljeluseks sobilikud. Seega ei sea Rumeenia rakenduskava merevesiviljeluse toetamisele mingeid piiranguid.

Tegevus rannikualade majandamise ning vesiviljeluse kontsessioonide puudutavate Itaalia õigusaktide parandamiseks ei kuulu EKFi reguleerimisalasse ega saanud rakenduskavva kaasatud olla.

Komisjon julgustab liikmesriike ära kasutama EMKFi pakutavaid võimalusi, et aidata riigiasutustel ruumilise planeerimise protsessi käigus kindlaks teha vesiviljeluse arendamiseks kõige sobilikumad piirkonnad.

Et sihtnäitajate kasutamist lihtsustada, on rakenduskava eesmärkide saavutamisel oluliseks peetud ainult mõnda koondnäitajat. EMKFi rakenduskava jaoks pakub komisjon välja erinäitajad, mis võtavad paremini arvesse keskkonna ning turuga seonduvaid küsimusi.

Poola rakenduskava vaadati üle 2011. aastal ning Poola ei palunud vesiviljeluse näitajate muutmist. See tähelepanek ei ole hea näide rakenduskavadega seotud nõrkade külgede kohta.

49

ELi vesiviljelus peab järgima kõrgeimaid keskkonna- ning tervishoiustandardeid. Komisjon teostab järelevõet, et kõik oleks vastavuses ELi seadustega, ning kontrollib rakendamise nõuetekohasust.

Natura 2000 suunised soovivad strateegilist ruumilist planeerimist tõhusa vahendina, et võimalikku kohaliku tasandi mõju varajases staadiumis leevendada.

50

Projekte esitavad eraettevõtjad ning EKF rahastab investeringuid ainult osaliselt. Seetõttu ei olnud kriisiaegadel eraettevõtjatel alati piisavalt stiimuleid, et teha õiguslikult siduvatest nõuetest enamat. Keskkonnaküsimustega seotud juhendamine leidis aset (vt komisjoni vastus punktidele 23–25).

51

Finants- ja majanduskriisi kontekstis esitasid eraettevõtjad vähem projekte. Kuigi keskkonnasõbralik tootmine oli üks valikukriteerium, polnud see stiimul piisav, et selles valdkonnas suur projektide hulk tagada. Küsimus on pigem selles, kuidas tagada keskkonnasõbraliku tootmise puhul, et selle lisaväärtust tajuksid tarbijad.

4. selgitus

Asjaolu, et Hispaanias järgisid kõik projektid õigusakte, kuid ainult vähesed esitasid vabatahtliku sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemi, ei tähenda, et liikmesriigid ei võtnud keskkonna- ja tervishoiuküsimusi piisavalt arvesse. Pigem näitab see, et finants- ja majanduskriisi tingimustes ei arvanud toetuse saajad tihtipeale, et vabatahtliku sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemi kasutuselevõtt annaks neile konkurentsieelise. Esitati ainult mõned sellised projektid, mistõttu heakskiidu sai samuti piiratud hulk vastavaid projekte.

Eelõeldu kehtib ka Itaalia kohta.

On oluline märkida, et Rumeenia EKFi rahastatud projektide valikukriteeriumid kiitis heaks järelevõttekomitee, kus merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat on vaatleja.

Vajaduse korral on komisjon vaatlejana Rumeenia järelevalvekomiteedes alati tähelepanu juhtinud asjaolule, et keskkonnasõbralike projektide puhul on tähtis selgelt määratletud valikuprotsess ning järelevalve (nt oli nõutav suurem selgus seoses „orgaanilise vesiviljelusega”, vesiviljelusettevõtete ülekompenseerimise vältimine Natura 2000 raames, kohustus vältida mittekõlblike kulutuste heakskiitmisest tulenevat pettust jne).

54

Komisjon tunnistab, et kuigi EKFi rakenduskavas olid olemas näitajad, et mõõta programmi edenemist, ei olnud need liikmesriikide jaoks ühised ega võrreldavad. Rakenduskavad kasutasid erinevat tüüpi näitajaid ja nende koondamine ELi tasemel ei olnud võimalik. Seetõttu näeb EMKF ette piiratud hulga ühiste näitajate kasutuselevõtmist, et hinnata programmi rakendamise edenemist eesmärkide suunas. Need ühised näitajad esitatakse igal aastal EMKFi rakendamise aastaaruannetes.

Komisjon võtab tähelepaneku arvesse ning töötab selle nimel, et tulevasteks programmideks 2014–2020 luua usaldusväärsetele statistilistele allikatele toetudes ühiste näitajate kogum.

5. selgitus

See kommentaar hõlmab kahte omavahel mitte-seotud teemat, millest üks on statistika kvaliteet ning teine EKFi järelevalve jaoks näitajate valik.

Mis puudutab näitajaid EKFi üle järelevalve teostamiseks, siis komisjon võtab arvesse kontrollikoja tähelepanekud ja nõustub, et tulemusnäitajad on sobivamad. Küsimust on liikmesriigiga arutatud.

Arvesse tuleks võtta suhteliselt pikka ajavahemikku, mis jääb projekti heakskiitmise ning tegeliku tootmiskasvu vahele.

Hispaanias ja Rumeenias alustati EKFi rakenduskavaga *de facto* 2010. aastal ning paljud vesiviljeluse projektid valiti välja aastatel 2010–2011, samas nende rakendamine algas aastail 2011–2012. Seoses ülaltooduga ning sõltuvalt kalaliigist ei hakka vesiviljelusettevõtted tavaliselt kohe pärast investeeringu lõpuleviimist turu jaoks tootma. Tavaliselt kaasneb ka aretamise ning toitmise periood, mis mõnel juhul võib kesta kuni 5 aastat alates investeeringu tegemisest (nt tuura puhul).

Ülaltoodu kehtib ka Itaalia puhul. Samuti võetakse arvesse, et esialgsed arvandmed, mis esitati rakendamise aastaaruandes aastani 2011, viitasid planeeritavale toodangule. Komisjon oli juba leidnud selle vastuolu Eurostatilt saadud arvudega võrreldes, mis viitavad jooksvale tootmisele. Itaalia korraldusastute tähelepanu juhiti sellele asjaolule, mispeale muutis korraldusastus nii rakendamise aastaaruannet kui ka rakenduskava, et esitatavad näitajad kirjeldaksid jooksvat toodangut ning et kasutataks Eurostatiga sama meetodikat.

Projekti rakendamise aruande koostab toetuse saaja. Seal toodud tegelikke tootmismahte ei kontrolli riiklikud ametiasutused. Korraldusastuse ülesanne on kontrollida, kas kaasrahastatud tooteid on toodetud ning teenuseid osutatud; sinna hulka ei kuulu projektide tulemused. Korraldusastus kogub kõik andmed kokku, koondab need ning kasutab neid rakendamise aastaaruannetes. Kui projekti tulemusi tuleb hiljem uuendada, teavitab korraldusastus sellest komisjoni järgmistes rakendamise aastaaruannetes ning uuendab andmed lõpparuandes, mille esitamise tähtaeg on 2017. aasta märtsis.

55

Komisjoni teatises „Euroopa vesiviljeluse säästva arengu strateegia” määratleti mitu eesmärki. Selles rõhutati asjaolu, et tööstusharu pikaajalise konkurentsivõime ning jätkusuutlikkuse tagamiseks on vaja erasektori aktiivset osalemist ja juhtimist. Teatis pani paika mitu prioriteeti vesiviljelussektori avalikuks toetuseks, kuid ei hõlmanud EKFi riiklike strateegiliste kavade hindamist.

56

ELi vesiviljelus ei ole kasvanud nii nagu teistes piirkondades, kuid majandustegevus ja tööhõive on säilinud.

Komisjon rõhutab, et vesiviljeluse kasvumäärade võrdlusesse ELi ja teiste maailma piirkondade vahel tuleks suhtuda ettevaatusega, sest tingimused, milles ettevõtted tegutsevad, on väga erinevad, nt mis puudutab sotsiaalse ja keskkonnakaitse taset.

Värskeimate kättesaadavate andmete valguses juhib kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF⁴) tähelepanu asjaolule, et pärast finants- ja majanduskriisi näitab ELi vesiviljelus majandusliku paranemise märke.

57

Komisjon rõhutab, et algsete eesmärkide seadmise ajal valitses väga erinev majandusolukord. Kuigi ELi vesiviljeluse mahud ei ole kasvanud, on majandustegevus ja tööhõive säilinud. Värskeimad kättesaadavad andmed näitavad majanduslikku paranemist vesiviljeluse sektoris mitmes liikmesriigis.

Nagu on öeldud seoses punktiga 46, pandi esialgsed eesmärgid paika seitse aastat tagasi, mil majandusolukord oli hoopis teine.

EKFi toetus on ainult üks abinõu pikaajalise tootmismahu suurendamiseks. Teistel elementidel on palju suurem mõju. Majandus- ja finantskriis vähendas tarbijate nõudlust, suurendas kolmandate riikide konkurentsi ning vähendas tarbijate usaldust vesiviljelustoodete suhtes.

4 Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) – „The Economic Performance Report on the EU Aquaculture sector” (STECF-13-29). 2013. Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, EUR 26336 EN, Teadusuuringute Ühiskeskus 866 71, 383 lk.

6. selgitus

6. selgituses näidatakse, et sektori eesmäärke, nagu need on rakenduskavasse lisatud, illustreerimaks EKFi meetmete rakendamise üldist konteksti, ei pruugita saavutada. Komisjon leiab, et eesmärkide saavutamise hindamisel tuleks eristada liikmesriikide kontrolli all olevaid asjaolusid nendest, mis jäävad väljapoole nende kontrolli. Peamised tegurid, mis jäävad väljapoole liikmesriikide kontrolli, on majandus- ning finantskriisi mõju ning Prantsusmaa puhul esinenud viiruspuhang, mis suurendas järsult austrite suremust.

Lähiaastatel sõltub austrite toodangu maht peamiselt võimest suurenenud suremuse probleemi lahendada. 2008. aastal jõuti 120 000 tonni piirini, kuid pärast seda tootmine vähenes. Prantsuse ametiasutused jäid programmiperioodi üldiste tootmiseesmärkide suhtes optimistlikuks.

Tootmiseesmärgid seati programmiperioodi alguses. 2011. aastal oli veel 4 aastat aega vesiviljeluse meetmete rakendamiseks. Lisaks, arvestades investeeringute iseloomu nendes projektides, oli 2011. aastal veel selgelt liiga vara ennustada meetmete lõplikku tulemuslikkust. Rakenduskava viimases parandusettepanekus 2013. aastal kohandati eesmärki kuni 208 068ni ning see arvutati Eurostati kasutatava meetodika abil.

Poola puhul mõjutasid esialgseid eesmäärke:

- rakenduskava hiline vastuvõtmine (alles 2008. aasta oktoobris), mis lühendab eesmärkide saavutamiseks jäänud aega (võrdluseks tuleks võtta 2015. aasta),
- investeeringu ning tootmise suurenemise vahele jääv ajaline vahe (minimaalselt 3 aastat),
- kaitsealuste röövliikide, nt kormoranide populatsiooni kasv (mõnel juhul hinnatakse kahjude hulgaks 80% toodangust),
- korduvad probleemid veepuuduse või selle kehva kvaliteediga,
- söötade hinnatõus,

- kontrolli puudumine mõnede haiguste üle,
- projektid, mis keskendusid olemasolevate vesiviljelusettevõtete moderniseerimisele,
- üsna vähene nõudlus Poola turul vaatamata reklaamikampaaniatele ning uute liikide pakkumisele.

Portugali puhul arvestati vesiviljeluse tootmiseesmärkide puhul võimaliku tootmise suurenemisega, mille pidanuks esile kutsuma Kalanduse Arendusrahastu toetusel 2009. aastal ellu viidud suur projekt. Ent tehniliste probleemide tõttu ei saavutatud selle projektiga kunagi loodetud toodangumahtu. Seega tuleneb vahe eesmärgi ja tegeliku tootmise vahel peamiselt üheainsa projekti luhtumisest.

Toodangu kasv oli seotud asjaoluga, et Rumeenia eraldas 2. suunale lisaks 25 miljonit eurot. Merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat palus korraldusametust saavutuste näitajad uute lisaeraldiste valguses parandada.

Hispaania rakenduskava toodanguga seotud eesmärgid pandi paika 2007. aastal, mil Hispaania majandus kasvas kiiremini kui ELis keskmiselt. Kuigi 2014. aastal võivad need esialgsed eesmärgid eba-realistlikud näida, ei olnud nad seda 2007. aastal.

59

Komisjon usub, et paljude projektide puhul takistas majandus- ja finantskriisi eesmärkide kulutõhusat saavutamist.

60

Komisjon leiab, et vähene ning halvasti suunatud toetus vesiviljeluse säästvate arengule tuleneb peamiselt ajalisest mahajäämusest ning muutunud majanduskeskkonnast võrreldes vesiviljeluse arendamise algse suuna seadmisega ning ajaga, mil sai hakata vastavat projekti ellu rakendama.

61

Finants- ja majanduskriisi tingimustes esitasid eraettevõtjad vähem projekte. Lisaks oli innovaatiliste projektide (mis tavaliselt hõlmavad suuremaid riske kui traditsioonilised vesiviljelusprojektid) ellu rakendamine piiratud, kuna ettevõtjad tegid majandus- ja finantskriisi kiiluvees riskikartlikumaid otsuseid.

Traditsioonilised vesiviljelustegevused, mis hõlmasid endas üldiselt vähem riske, said suurema osa vahenditest.

7. selgitus

Juurdepäas ruumile on tuntud probleem ning komisjon tõstas selle teema korduvalt, näiteks esitades määruse mereala ruumiliseks planeerimiseks (nüüdseks vastu võetud) ning paludes liikmesriikidel koostada vesiviljeluse säästvaks arenguks mitmeaastased riiklikud kavad.

Nagu kontrollikoda punktis 41 tunnistab, pärssis majandus- ja finantskriis uusi investeeringuid selles sektoris. Edusammuna tuleks käsitleda juba seda, et ELi vesiviljelussektor säilitas keerulistes tingimustes konkurentsivõime ning oli võimeline kindlustama tööhõive ja toodangu.

62

Komisjon tuletab meelde, et juba alustatud projektide rahastamine on kohaldatavate õigusaktidega täielikult kooskõlas.

8. selgitus

Majandus- ja finantskriisi tõttu oli toetuse taotlejaid vähem, kui programmitöö kavandamisel vastavalt aktiivsetele konsultatsioonidele sidusrühmadega loodeti.

Pädevad ametiasutused kontrollisid seejärel taotlejate vastavust kriteeriumidele, sealhulgas nende majanduslikku ja finantsstabiilsust. Mis puudutab Hispaaniast valitud kuut projekti, siis Hispaania ametiasutused kinnitasid, et kõik need projektid vastasid valikukriteeriumidele.

Võimalik, et laevade hankimine ei suurendanud toodangut ega tööhõivet, kuid võis võimaldada vesiviljelustegevuse jätkamist ajal, mil majanduslik ebakindlus ei oleks võimaldanud sääraseid investeeringuid teha.

Poola projektide valikul nõutakse äriplaani kolme aasta kohta. See võimaldab valida ainult majanduslikult jätkusuutlikud projektid.

Valikukriteeriumid on heaks kiitnud Rumeenia järelevalve komitee, kus komisjon on ainult vaatleja.

Projektide puhul, milles Rumeenia auditeerimisasutus leidis valikumenetluses puudusi, kasutas komisjon enda käsutuses olevaid vahendeid, et tagada nõuetele vastavus. Seepärast olid maksed Rumeenia peatatud 2012. jaanuarist kuni 2013. aasta keskpaigani, kuni saadi piisav kinnitus, et juhtimise ja kontrollsüsteemi puudused on parandatud.

Projekti elluviimise aste ei ole valikukriteerium. Arvestades majanduskeskkonna ebastabiilsust, tuleks seda näha pigem ELi ja riikliku eelarve riskide maandamisena, kui projektid on ellu viidud enne taotluse esitamist, ent jäävad rahastamiskõlblikkuse perioodi sisse ning vastavad abikõlblikkuse eeskirjadele.

Järgmiseks programmiperioodiks on ette nähtud parandus, kuna ühissätete määruse nr 1303/2013 artikli 65 punktis 6 nähakse ette, et tegevusi ei valita Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetuse saajaks juhul, kui need on füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui korraldusasutusele on esitatud programmi alusel rahastamisaotlus, olenemata sellest, kas toetusesaaja on kõik asjassepuutuvad maksed ära teinud või mitte.

9. selgitus

Komisjon nõustub, et projektide mõju eelhindamist ja saavutatud mõju järelhindamist on võimalik parandada. Siiski peab komisjon vajalikuks meenutada, et EKF leidis aset tõsise majandus- ja finantskriisi tingimustes. Seetõttu on loogiline, et sageli ei õnnestunud enne kriisi kavandatud projektidel kõiki seatud eesmärgid saavutada.

Mitme Poola projekti eesmärk oli vesiviljeluse moderniseerimine, sest infrastruktuur oli vananenud.

65

Vt komisjoni vastus 9. selgitusele: EKFi rakendamine leidis aset tõsise majandus- ja finantskriisi tingimustes, mistõttu on loogiline, et sageli enne kriisi kavandatud projektidel ei õnnestunud kõiki seatud eesmärgid saavutada.

Nõuetele vastavust tuleb enne vahe- või lõppmakse tegemist kontrollida (sh kohapeal) vastavalt riiklikul tasandil kindlaksmääratud menetlustele.

Poola puhul pidid asjakohased riiklikud rakendus- asutused vastavalt riiklikele eeskirjadele teostama 100% kontrollidest kohapeal, enne kui vesiviljelus- projektidele lõppmaksed tehti. Kuid neid riiklikke eeskirju muudeti 2011. aasta novembris ning kasutusele võeti menetlus, mille puhul kontrollitava valimi suurus on 20%. Peale selle saab toetuse saajat kontrollida 5 aasta jooksul pärast lõppmakse tegemist ja kui avastatakse kõrvalekaldeid, saab võtta parandusmeetmeid.

10. selgitus

Toetusesaajate esitatud kirjalikud allkirjastatud lõplikud rakendamisaranded on projekti tulemuste hindamise aluseks. Projektitulemuste saavutuste mõõtmisel tuleb arvesse võtta kõiki tegureid, ka neid, mis on väljaspool toetusesaaja kontrolli, eriti röövliikide mõju ning teisi looduslikke põhjusi, aga ka finants- ja majanduskriisi.

Nagu osutati komisjoni vastuses 9. selgitusele, leidis EKFi rakendamine aset tõsise majandus- ja finantskriisi tingimustes, mistõttu on loogiline, et sageli enne kriisi kavandatud projektidel ei õnnestunud kõiki seatud eesmärgid saavutada.

67

Tegelikuses on vaja leida nende kriteeriumide vahel õige tasakaal. Eriti kehtib see juhul, kui on vaja kindlustada, et projektid saaksid finants- ja tehniliste probleemide ületamiseks ning elujõulisuse tagamiseks avalikust sektorist toetust. Mida selgemaks muutus kriisi mõju, seda tähtsamaks sai viimane kriteerium.

69

Vt komisjoni vastus 8. selgitusele.

Projektid, mida alustati enne abitaotluse esitamist, on nõuetele vastavad, kui kulutused on tehtud rahastamiskõlblikkuse perioodi jooksul ning kui nad vastavad valikukriteeriumidele ja rahastamiskõlblikkuse eeskirjadele.

Toetusesaajad olid EKFi rahastamisvõimalustest teadlikud 2007. aastast alates, kuid pidid ootama 2009. aasta lõpuni, et vastata vesiviljelusmeetmetega seotud pakkumiskutsele.

Järgmiseks programmiperioodiks on ette nähtud parandus, kuna ühissätete määruse nr 1303/2013 artikli 65 punktis 6 nähakse ette, et tegevust ei valita Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetuse saajaks juhul, kui need on füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui korraldus- asutusele on esitatud programmi alusel rahastamisaotlus, olenemata sellest, kas toetusesaaja on kõik asjassepuutuvad maksed ära teinud või mitte.

Sellest hoolimata võtsid mõned neist riski ja alustasid investeeringutega juba varem.

Komisjon võtab seda arvesse ja tagab vajaliku järelkontrolli.

12. selgitus

Komisjon rakendab liikmesriikide suhtes järelmeetmeid.

Komisjon märgib, et mõned projektid, mis näisid paljulubavad, ei suutnud algseid eesmärke saavutada. Neid mõjutasid negatiivselt majandus- ja finantskriis, samuti muud tegurid ning seda oli alguses keeruline ette näha. Komisjon leiab ka, et raske on leida tasakaalu riskide vahel, et rahastatakse projekte, mis ei jõua soovitud eesmärkideni, ning projekte, mis oleksid edukad ka ilma ELi rahastusega. Majandus- ja finantskriis muudab olukorra veelgi keerukamaks.

Komisjon rakendab liikmesriikide suhtes järelmeetmeid ning kontrollib eriti hoolikalt, kas toetuse andmise tingimused olid täidetud.

70

Nende ettepanekute tegemine näitab, et komisjon peab vesiviljeluse säästvat arengut prioriteediks. Strateegiasuunised määratlevad peamised takistused, mis piiravad praegu ELi vesiviljeluse arengut ning avatud kooskõlastusmeetod aitab liikmesriikidel nende takistustega tegelda. Selle lähenemise sidususe tagab kooskõla EMKFi rakenduskavade ja mitmeaastaste riiklike kavade vahel (eeltingimus).

71

Komisjon rõhutab, et EMKF sisaldab ka võimalust rahastada projekte, mille siht on määratleda ning kaardistada kõige sobivamad alad vesiviljeluse arendamiseks või need alad, kust vesiviljelus tuleks kõrvale jätta.

Järeldused ja soovitused

74

Empiirilised tõendid EKFi programmide rakendamise näitavad, et finantskriisi ning majanduslanguse mõju on peamistes ELi tootmismaades märkimisväärt olnud. See mõjutas tarbijate nõudlust ja vähendas ettevõtjate valmidust investeerimisriske võtta. Lisaks nõrgestas avaliku sektori kulutuste kärpimine enamikus liikmesriikides riikliku kaasrahastamise suutlikkust.

Komisjon tunnustab siiski, et tänaseni ei ole EKFi toetus säästva vesiviljeluse arenguks saavutanud täielikult oodatud tulemusi. Saadud õppetunnid on kaasatud komisjoni ettepanekutesse ÜKP parandamiseks ja uue EMKFi jaoks, mis võeti vastu vastavalt 2013. ja 2014. aastal.

Hoolimata vesiviljeluse meetmete hindamise keerukusest, nagu kontrollikoda kinnitas, nõustub komisjon, et ühine kalanduspoliitika ei taganud perioodil aastani 2013 vesiviljeluse säästvaks arenguks piisavalt selget raamistikku. Probleemi lahendamiseks võeti 2013. aastal vastu uus ühine kalanduspoliitika ning strateegilised juhised vesiviljeluse tarbeks.

EKFi nõukogu andis välja EKFi vademeeekumi ning mitu suunist. Lisaks toimus regulaarselt suhtlus liikmesriikidega iga-aastastel läbivaatamiskoosolekutel või EKFi nõukogu kaudu. Komisjon ei saanud üheski programmietapis liikmesriikidelt tagasisidet, et sellised suunised oleksid olnud ebapiisavad.

Komisjon kinnitab, et andmeallikate erinevuse küsimustega ELi tasemel tegeldakse suures osas tänu käimasolevale kalandusandmete kogumise raamistiku parandamisele.

75

See soovitus on suunatud liikmesriikidele.

Majandus- ja finantskriis avaldas suurt mõju EKFi vahendite kasutuselevõtmisele ELi säästva vesiviljeluse arengu tarbeks. Kriis pidurdas eesmärkide saavutamist ning kallutas nõudlust innovaatiliste projektide järele suhteliselt vähem riskantsete vesiviljelusprojektide kasuks.

Komisjon kinnitab, et liikmesriikide esitatavates aastaaruannetes oli näitajate osas metoodilisi puudusi. Seetõttu näeb EMKF ette piiratud arvu ühiste ning võrreldavate näitajate kasutuselevõttu, mis põhineks tugeval metoodikal, hindamaks programmi rakendamise edusamme eesmärkide saavutamise suunas.

76

Komisjon võtab kontrollikoja tähelepanekuid arvesse, ent rõhutab, et majandus- ja finantskriis on takistanud majanduskasvu ja tööhõive suurenemise eesmärkide saavutamist vesiviljelussektoris ELi tasandil. Lisaks panid liikmesriigid eesmärgid paika ajal, mil majandusolukord oli hoopis teistsugune.

Komisjon rõhutab, et kuigi vesiviljeluse mahud ELis ei ole suurenenud, on majandustegevus ja tööhõive säilinud. Lisaks näitavad värskemad andmed ja analüüs⁵ ELi vesiviljeluse majandustulemuste paranemist.

77

Komisjon tunnistab, et praeguse seisuga ei saavutanud EKFi toetus vesiviljeluse säästvaks arenguks täielikult oodatud tulemusi ja seepärast on juba vastavad meetmed tarvitusele võetud.

78

Komisjon rõhutab, et uus ÜKP ning EMKF seavad selgema raamistiku toetamiseks ELi vesiviljeluse säästvat arengut.

1. soovitus a)

Komisjon nõustub selle soovitusega.

Komisjon analüüsib põhjalikult vesiviljeluse toetamise põhimõtteid uue EMKFi rakenduskaavas, mis esitatakse eeldatavasti 2014. aasta teises pooles. Komisjon analüüsib hoolikalt ka sidusust rakenduskaavade meetmete ning vesiviljeluse riiklikes mitmeaastastes strateegilistes plaanides esitatud meetmete vahel.

Uued EMKFi programmi kavandamise ja järelevalve mehhanismid võimaldavad seada realistlikumad ning asjakohasemad eesmärgid ning lihtsustavad aruandlust ELi vesiviljeluse kohta, mis põhineb täpsetel ja võrreldavatel näitajatel.

⁵ Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) – „The Economic Performance Report on the EU Aquaculture sector” (STECF-13-29). 2013. Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, EUR 26336 EN, Teadusuuringute Ühiskeskus 86671, 383 lk.

1. soovitus b)

Komisjon nõustub selle soovitusena ning leiab, et järgmiste suuniste kaudu on see soovitus juba suures osas ellu viidud:

Komisjon on koostanud suunised säästva vesiviljeluse arenguks, sealhulgas on ära toodud ka asjaomased keskkonnategurid: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/aquaculture/official_documents/com_2013_229_en.pdf.

Samuti on koostatud suunised selle kohta, kuidas peaks olema täidetud mitmeaastaste riiklike vesiviljeluse strateegiakavade eeltingimused: http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/10-guidance-emff-specific-eacs_en.pdf

Lisana eelhindamise suunistele on komisjon koostanud juhised selle kohta, kuidas strateegilise keskkonnamõju hindamise tulemusi siduda rakenduskavade koostamisega: http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/08-strategic-environmental-assessment_en.pdf

Komisjon on välja töötanud suunised erandite kohta, mis on lubatud loodusliku linnustiku kaitse direktiivi artikli 9 kohaselt. Dokumendi eesmärk on selgitada loodusliku linnustiku kaitse direktiivi artikli 9 põhimõtteid, mis aitavad ära hoida kormoranide tekitatavat tõsist kahju või kaitsta taimestikku ja loomastikku, samuti antakse dokumendis praktilist nõu nende põhimõtete elluviimiseks: http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants/files/guidance_cormorants.pdf

Lisaks on komisjon praegu abiks veepoliitika raamdirektiivi ja valmiva merestrategie raamdirektiivi rakendamise juhiste koostamisel. Kõik selle projektiga seonduvad dokumendid on kättesaadavad aadressil <https://circabc.europa.eu/w/browse/4eda1116-2b76-4a0c-b4ed-b3ec2616b013>. See tegevus rajaneb Natura 2000 võrgustiku säästva vesiviljeluse suunistel: <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>

1. soovitus c)

Komisjon nõustub selle soovitusena.

Vastavalt eeltingimustele, mille täitmist nõutakse mitmeaastaste vesiviljelust käsitlevate riiklike strateegiakavade puhul, ei võta komisjon EMKFi rakenduskavasid vastu enne, kui liikmesriigid on esitanud asjakohased nõuetele vastavad mitmeaastased riiklikud strateegiakavad säästva vesiviljeluse edendamiseks.

Osa sellest soovitusest tuleks suunata liikmesriikidele, kuna vastavalt koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise põhimõttele on liikmesriikide ülesanne koostada ja ellu viia sidus vesiviljelussektori arendamise riiklik strateegia. Komisjon ei saa rakendada mingeid sanktsioone ega alustada rikkumismenetlust, kui liikmesriigid ei koosta või ei rakenda neid strateegiaid kooskõlas komisjoni suunistega.

1. soovitus d)

Komisjon nõustub selle soovitusena.

Kuigi haldusmeetmete lihtsustamine ja ruumiline planeerimine on peamiselt liikmesriikide pädevuses, on komisjon vesiviljeluse strateegilistes suunistes (COM(2013) 229) eesmärgidena välja toonud ruumilise planeerimise ning haldusmeetmete lihtsustamise. Samuti julgustab komisjon liikmesriike ellu viima hiljuti vastu võetud mereala ruumilist planeerimist käsitlevat direktiivi, et parandada vesiviljeluse arengut.

1. soovitus e)

Komisjon nõustub selle soovitusel.

Komisjon rõhutab, et alates 1996. aastast on vesiviljeluse toodangu statistika kohta kehtestatud õigusraamistik (määrus nr 788/96, mis tunnistati kehtetuks määrusega nr 762/2008). Komisjon tegeleb andmetega seonduvate probleemidega edasi vastavates foorumites ja vastavate menetluste raames (nt kalandusandmete kogumise raamistiku andmete kogumi laiendamine ka magevee vesiviljelusele ning meetodite ühtlustamine).

2. soovitus

See soovitus (punktid a–d) on mõeldud üksnes liikmesriikidele.

2. soovitus a)

Pärast ELi vesiviljelust käsitlevate strateegiliste suuniste vastuvõtmist 2013. aasta aprillis on liikmesriigid hakanud koostama mitmeaastaseid säästvat vesiviljelust toetavaid riiklikke strateegiakavasid. Komisjon teostab nende kavade elluviimise üle järelevalvet. Kavad hõlmavad ka liikmesriikide eesmärke ning nende saavutamiseks mõeldud meetmeid. Erilist tähelepanu pööratakse kooskõlale mitmeaastase riikliku strateegiakava eeltingimustega, ilma milleta ei ole komisjonil võimalik EMKFi rakendus-kava heaks kiita.

2. soovitus b)

Komisjon arvestab selle soovitusel ning sellele keskendutakse komisjoni mereala ruumilise planeerimise algatuses.

2. soovitus c)

Komisjon rõhutab, et EMKF hõlmab mitut uut elementi, mis aitavad suunata EMKFi rahastamist sellistele projektidele, mis aitavad kõige paremini kaasa vesiviljeluse säästvale arengule ning annavad kuludele vastava tulu. Nende elementide hulka kuuluvad: 1) tugevdatud järelevalvesüsteem ja iga-aastased aruanded finantseeritavate meetmete kohta; 2) põhjalikum iga-aastane toetuse rakendamise aruanne; 3) suurem tulemusele orienteeritus, mis hõlmab ka uut tulemusraamistikku, ning 4) eeltingimused, mis tagavad, et vesiviljeluse raames finantseeritavad meetmed oleksid kooskõlas riikliku mitmeaastase vesiviljeluse strateegiakavaga.

2. soovitus d)

Ajavahemikul 2014–2020 edendab EMKF suuremat tulemustele orienteeritust kui eelmine EKF (kasutatakse ühiseid tulemusnäitajaid), sealhulgas tulemusraamistikku rakendades (kasutatakse ühiseid väljundinäitajaid). EMKFi määrus näeb ette delegeeritud õigusakti ühiste näitajate kohta.

EMKFi ettepaneku kohaselt koosneb uus järelevalvesüsteem järgmistest elementidest:

- liikmesriikide tasandi andmebaas (INFOSYS), kus ühist struktuuri ja ühiseid näitajaid kasutades talletatakse teave iga toimingu kohta;
- komisjonile saadetav aruanne, kus esitatakse oluline teave kokkuvõtlikul kujul. Teave peaks olema kumulatiivne, et peegeldada toetuse rakendamise arengut.

EMKFi ühised näitajad on järelevalve ning hindamise aluseks ning aitavad anda ülevaate programmide tulemuslikkusest. Nende abil on võimalik ELi tasandil teavet koondada ning mõõta edusamme, mis on tehtud liikumisel strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide suunas.

KUST SAAB ELi VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- üksikeksemplarid:
EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- rohkem eksemplare ning plakatid ja kaardid:
Euroopa Liidu esindustest (http://ec.europa.eu/represent_et.htm),
delegatsioonidest väljaspool ELi (http://eeas.europa.eu/delegations/index_et.htm),
kasutades Europe Direct'i teenistust (http://europa.eu/europedirect/index_et.htm)
või helistades infotelefonile 00 800 6 7 8 9 10 11 (kõikjalt EList helistades tasuta) (*).

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused:

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

Ühise kalanduspoliitika ja selle rahastamisvahendi, Euroopa Kalandusfondi (EKF), üks eesmärke perioodil kuni 2013. aastani oli soodustada vesiviljeluse säästvat arengut. Kontrollikoda uuris, kas EKFi meetmed olid otstarbekalt kavandatud ja rakendatud ning kas need andsid kuludele vastavat tulu. Kokkuvõttes leidis kontrollikoda, et toetus ei olnud mõjus, sest raamistik vesiviljeluse arendamiseks oli nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil suhteliselt nõrk ning võetud meetmed ei andnud piisavaid tulemusi.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Väljaannete talitus